

NURMIJÄRVI

Nurmijärven kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistön suunnitelma 2010

Pohjakartta-aineisto: ©Logica Suomi Oy, Maanmittauslaitos 3/MML/10
Aineiston kopiointi ilman Logica Suomi Oy:n lupaa on kielletty

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	3
1. JOHDANTO	4
2. TAVOITTEET	5
3. LÄHTÖKOHDAT	5
3.1 Kohdealue	5
3.2 Kaavoitus	6
3.3 Kevyeen liikenteeseen liittyvät toiminnot	10
4. NYKYTILANNE	13
4.1 Kevyen liikenteen verkosto	13
4.2 Ulkoilureitit	17
5. KEVYEN LIIKENTEEN VERKOSTON JA ULKOILUREITTIEEN SUUNNITELMA	20
5.1 Kunnan sisäiset yhteystarpeet	20
5.2 Seudulliset yhteystarpeet	26
5.3 Liikenneturvallisuus	28
5.4 Suunnitteluperiaatteet	30
5.5 Kunnossapito	34
5.6 Toteuttamisohjelma	36
5.6.1 Suunnitelmakartat ja hankelistat	36
5.6.2 Jatkotoimenpiteet	39
6. LÄHTEET	40
7. LIITTEET	41

1. JOHDANTO

Kevyen liikenteen edistämiseksi kulkumuotona sekä liikunnan ja ulkoilun lisäämiselle on monia merkittäviä perusteita. Säännöllisesti harrastettu liikunta edistää kansanterveyttä ja lisää työtehoa, ulkoilu ylläpitää psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia, ja jalankulku ja pyöräily vähentävät moottoriajoneuvoliikennettä ja sen aiheuttamia haittavaikutuksia. Syitä kevyen liikenteen ja liikunnan edistämiseksi on monia.

Valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen (HLT 2004 - 2005) mukaan suomalaiset tekevät 22 % kaikista matkoistaan kävellen ja 9 % pyörällä. Kevyen liikenteen osuus korostuu lyhyillä, alle 10 kilometrin matkoilla. Alle kilometrin pituisista matkoista 62 % tehdään kävellen. Nämä luvut tarkoittavat pääasiassa kulkutapaa, eivätkä siten sisällä esimerkiksi kävelyä joukkoliikennepysäkeille.

Viimeisimmän, vuosina 2009 - 2010 toteutetun kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan 90 % suomalaisista aikuisväestöön kuuluvista (19 - 65-vuotiaat) harrastaa säännöllisesti jonkinlaista liikuntaa; 55 % vähintään neljä kertaa viikossa ja 35 % 2-3 kertaa viikossa. Tutkimuksen mukaan 92 % suomalaisista lapsista ja nuorista harrastaa liikuntaa. Seniorikansalaisista (66 - 79 -vuotiaat) 38 % harrastaa verkkaista ja rauhallista liikuntaa, 51 % ripeää ja reipasta, ja 6 % voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa.

Kansallisen liikuntatutkimuksen (2009 - 2010) mukaan aikuisväestön keskuudessa suosituin liikuntamuoto on kävelylenkkeily, jonka harrastajia on yhteensä lähes 1,8 miljoonaa. Seuraavaksi suosituimpia lajeja ovat pyöräily (845 000 aikuista harrastajaa), kuntosaliharjoittelu (713 000 harrastajaa) ja hiihto (663 000 harrastajaa). Lasten suosituimpia lajeja ovat puolestaan jalkapallo, pyöräily, uinti, juoksulenkkeily ja hiihto. Seniorikansalaiset harrastavat eniten kävelylenkkeilyä, pyöräilyä ja sauvakävelyä.

Edellisen, vuosina 2005 - 2006 tehdyn kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan suomalaisten aikuisten eniten käyttämiä liikuntapaikkoja ovat kevyen liikenteen väylät (26 % liikuntaa harrastavista), ulkoilureitit (mm. pururadat, hoidetut ladut, vaellusreitit; 20 % liikuntaa harrastavista) ja maantiet (10 % liikuntaa harrastavista).

Edellä mainittujen ja myös monien muiden tutkimusten ja selvitysten perusteella voidaan todeta, että tarve kevyen liikenteen väylille ja ulkoilureiteille on olemassa. Yksi tärkeimmistä kevyen liikenteen edellytyksistä ovatkin kattavat ja tasokkaat kevyen liikenteen yhteydet. Kattavan ja ylläpidetyn kevyen liikenteen väylien ja ulkoilureittien verkoston lisäksi on myös oleellista tiedottaa niiden käyttäjiä. Ulkoilijoille, kuntoilijoille ja kevyttä liikennettä työ- ja vapaa-ajan matkoillaan käyttäville tulisi jakaa kootusti ajantasaista ja riittävän yksityiskohtaista tietoa reiteistä ja liikuntapaikoista, jotta niitä voidaan hyödyntää mahdollisimman laajasti.

Tämä suunnitelma on osa Nurmijärven kunnan vuosille 2009-2010 ajoittunutta Liikunta-, luonto- ja retkeilysuunnitelmaa. Työ on laadittu Rambollissa, jossa työstä ovat vastanneet Hanna Reihe, Mari Kinttula, Terhi Svenss ja Kari Mönkäre. Työtä on ohjannut Nurmijärven kunnan henkilökunnasta koottu ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet Juha Oksanen, Antero Lempiö, Leo Nousiainen, Timo Lehtinen, Aarno Kononen, Anu Roimela, Kaisa Kilpeläinen, Nina Välkepinta-Lehtinen, Tapio Peltonen ja Pirjo Heilimo.

2. TAVOITTEET

Nurmijärven kunnan alueella on lukuisia kevyen liikenteen väyliä, puistoraitteja, ulkoilureittejä, hiihtolatuja, vaellusreittejä sekä muita ulkoiluun tarkoitettuja kevyen liikenteen yhteysreittejä. Lisäksi sekä kunta että ELY-keskus ovat esittäneet uusia kevyen liikenteen reitti- ja yhteystarpeita. Hankkeen tarkoituksena oli kartoittaa Nurmijärven kunnan alueella eri kuntakeskuksia ja taajamia yhdistävä sekä ulkoilua ja liikuntaa edistävä kevyen liikenteen verkosto ja ulkoilureitistö.

Hankkeen toisena tavoitteena oli koota tiedot Nurmijärvellä sijaitsevista nykyisistä kevyen liikenteen väylistä ja ulkoilureiteistä sekä uusista reittitarpeista yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, sillä tiedot olemassa olevista väylistä ja reiteistä sekä tulevaisuuden tarpeista on toistaiseksi esitetty monissa eri selvityksissä ja julkaisuissa, ja myös niiden esitystapa ja -tarkkuus vaihtelevat. Tarvittavilta osin uusia reittitarpeita myös suunniteltiin ja tarkennettiin työn aikana. Nykyisten väylien ja reittien lisäksi työssä selvitettiin yleisellä tasolla näihin liittyviä toimintoja ja tekijöitä, kuten koulujen ja liikuntapaikkojen sijainnit ja kaavoitustilanne. Uusien väylä- ja reittitarpeiden kartoituksen yhteydessä laadittiin perusteltu ja priorisoitu hankelista kustannusarvioineen. Tämän raportin lisäksi työn tuloksena on laadittu karttaesitykset, johon työssä kerätyt tiedot on koottu havainnolliseksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi.

Työssä on tarkasteltu kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä, joista mukana ovat mm. vaellusreitit, hoidetut hiihtoladut, luontopolut. Lisäksi on tarkastelu melontareittejä niiden lähtöpisteiden osalta sekä uimapaikkoja. Moottorikelkka- ja ratsastusreittejä ei ole sisällytetty tähän selvitykseen.

Työssä on otettu huomioon myös seudulliset ja kunnan rajojen yli ulottuvat reitit siltä osin kuin ne ovat oleellisia Nurmijärven kunnan kevyen liikenteen väylien ja ulkoilureittien kannalta. Nurmijärven kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistön suunnitelma 2010 on välitetty tiedoksi myös ympäryskuntiin.

3. LÄHTÖKOHDAT

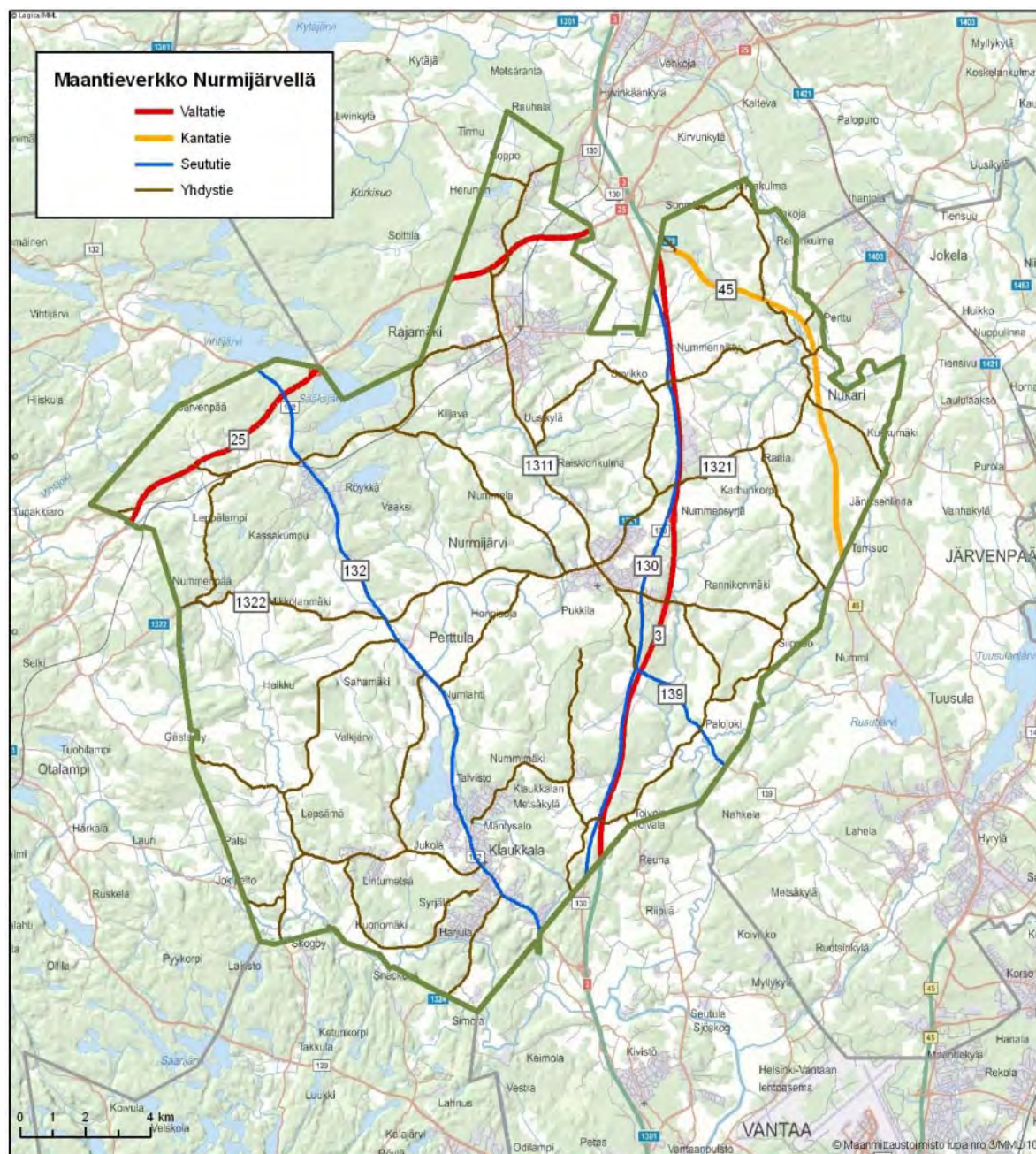
3.1 Kohdealue

Työn kohdealueena on Uudenmaan maakunnassa sijaitseva Nurmijärven kunta. Kunnan lähes 40 000 asukkaasta yli 75 % asuu kunnan kolmessa suuressa taajamassa; Kirkonkylässä, Klaukkalassa ja Rajamäellä. Nurmijärven pinta-ala vesialueet mukaan lukien on 367 km², ja sen naapurikuntia ovat Espoo, Vantaa, Tuusula, Hyvinkää ja Vihti.

Nurmijärven päätaajamat ovat kaupunkimaisia, ja kunnan maalaismaisemalle ovat ominaista pellot sekä niiden halki polveilevat pienet joet ja ympäröivät metsät. Vantaanjoen päähaara kulkee Nurmijärven itäosien halki, ja Vantaanjoen sivuhaaroja on eri puolilla kuntaa. Kunnan alueella on useita koskia, joista suurimpia ovat Nukarinkoski ja Myllykoski.

Nurmijärveltä on hyvät ja nopeat liikenneyhteydet mm. pääkaupunkiseudulle. Kunnan alueella kulkee kaksi valtatiä ja yksi kantatie sekä lukuisia alempiluokkaisia teitä. Nurmijärven itäosaa halkoo valtatie 3 ja pohjoisosissa valtatie 25 sekä kantatie 45. Kunnan halkoo lounaasta koilliseen myös raideyhteys Karjaalta Hyvinkäälle. Nurmijärven maantieverkko on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Suunnittelualue.

3.2 Kaavoitus

Maankäytön suunnittelun ja liikennesuunnittelun tulee edetä vuorovaikutuksessa keskenään. Maankäytön suunnittelun keinoin voidaan vaikuttaa toimintojen sijoittumiseen ja siten esimerkiksi turvallisten kevyen liikenteen yhteyksien toteuttamiseen, kun liikenneverkkoa suunnitellaan jo kaavoituksen yhteydessä. Maankäytön suunnittelulla voidaan siis edistää liikkumisen ohjausta ja kestävien liikkumismuotojen, kuten joukkoliikenne, kävely ja pyöräily, käyttämistä.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on usean kunnan alueelle laadittava yleispiirteinen suunnitelma, jossa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen suuntaviivat ja periaatteet. Näitä

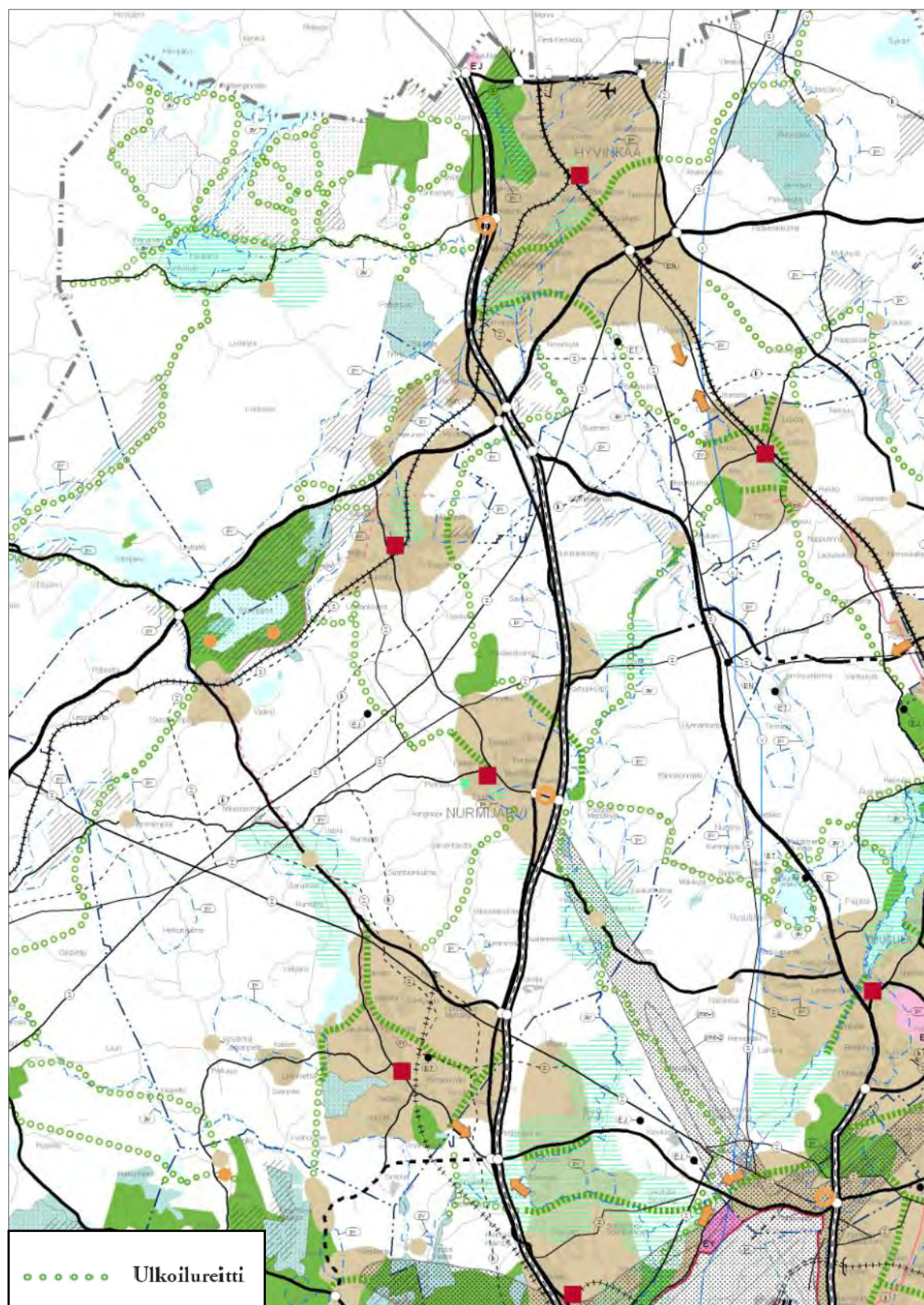
ovat mm. tielinjauksiin ja muihin liikenneyhteyksiin, vesihuoltoon sekä maiseman- ja luonnonsuojeluun liittyvät asiat. Maakuntakaavan vahvistaa ympäristöministeriö.

Kevyen liikenteen osalta maakuntakaavassa esitetään seudullisesti merkittävät virkistysreitit. Tämän mukaisesti kaavassa ei esitetä edes kaikkia seudullisesti tärkeitä kevyen liikenteen yhteyksiä.

Nurmijärven kunnan alueella maakuntakaavan laadinnasta vastaa Uudenmaan liitto. Koko Uudenmaan kattava maakuntakaava sai lainvoiman elokuussa 2007, ja keväällä 2010 ympäristöministeriössä on vahvistettavana 1. vaihemaakuntakaava. Vaihekaavassa tarkastellaan toimintoja, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia ja jotka edellyttävät keskinäistä yhteensovittamista.

Vuonna 2007 vahvistetussa maankuntakaavassa on osoitettu taajamatoimintojen alueiden, luonnonsuojelualueiden ja virkistysalueiden ulkopuoliset maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ulkoilureitit. Merkintä on ohjeellinen ja karttaan merkitty reitin sijainti likimääräinen. Kaavalla osoitetaan seudullinen ja maakunnallinen yhteystarve. Ulkoilureitin tarkempi linjaaminen edellyttää aina maakuntakaavaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja suunnitelmaa. Yksityiskohtaisessa reittisuunnittelussa on pyrittävä hyödyntämään olemassa olevan tiestön ja poluston käyttömahdollisuuksia. Taajamissa ja virkistysalueilla ulkoilureitit on johdettava alueiden sisäisille ulkoilun ja kevyen liikenteen väylille. Maastossa toteutetut ja käyttöön otetut maakunnallisen reitistön osuudet ovat vielä poikkeuksia. Kaavassa on esitetty myös Helsingin ja Hyvinkään välillä oleva Seitsemän Veljeksien reitti, joka kulkee Nurmijärven läpi. Maakuntakaavan ulkoilureitit on esitetty seuraavalla sivulla.

Kuva 2. Uudenmaan maakuntakaava 2007.

Yleiskaava

Yleiskaavassa esitetään periaatteet alueiden käyttämisestä eri tarkoituksiin, kuten asumiseen, työpaikkatoimintoihin tai virkistykseen sekä liikenneverkon tarpeisiin. Yleiskaava voidaan laatia tarpeen mukaan koko kunnan kattavaksi tai osalle kunnan aluetta (osayleiskaava) esim. taajamittain tai kylittäin.

Kevyen liikenteen osalta yleiskaavassa osoitetaan kevyen liikenteen suurpiirteiset järjestelyt sekä tie- ja katualueiden rajat. Osayleiskaavatasolla esitetään mm. koulujen, päiväkotien, urheiluhallien ja työpaikka-alueiden sijainnit sekä ja suunnitellaan joukko-liikenteen linjat ja pysäkit. Lisäksi määritetään katujen tyyppipoikkileikkaukset, jotka sisältävät sekä ajoradan että kevyen liikenteen väylän. Tärkeimmät kevyen liikenteen ratkaisut tehdään yleensä nimenomaan osayleiskaavatasolla. Osayleiskaavan sijaan voidaan alueelle laatia myös liikennesuunnitelma, jossa määritellään edellä mainitut asiat.

Nurmijärvellä on koko kunnan oikeusvaikutukseton yleiskaava, joka on hyväksytty 22.2.1989. Lisäksi kunnassa on useita 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa laadittuja oikeusvaikutuksettomia osayleiskaavoja kyläkeskuksissa (Nukari, Perttula, Palojoki, Metsäkylä, Lepsämä, Korpi - Leppälampi ja Nummenpää). Oikeusvaikutteisia osayleiskaavoja on Hyvinkäänkylän harjualueita koskeva osayleiskaava (1992) sekä Valkjärven (2000) ja Vantaanjoen (2003) osayleiskaavat.

Parhaillaan laadittavana on Nurmijärven maankäytön kehityskuva 2040, joka määrittelee kunnan maankäytön suuret linjat ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen painopisteet, joihin väestönkasvua ohjataan. Kehityskuva ohjaa kunnan kaavoitusta, ei kuitenkaan aluevarauskaavana, vaan valtuuston strategisena maankäytöllisenä linjauksena.

Taajamien osayleiskaavat ohjaavat asemakaavojen laadintaa ja tarkistamista taajamissa sekä määrittelevät mm. taajamien kasvusuunnat, virkistysalueet ja yhteysverkot. Parhaillaan laadittavana on Klaukkalan osayleiskaava, joka ohjaa Klaukkalan asemakaavoitusta ja kunnan maanhankintaa taajaman kehittämiseksi. Seuraavana vuorossa on Kirkonkylän osayleiskaava.

Maaseutualueiden osayleiskaavat ohjaavat rakentamista ja maankäyttöä alueilla, joille ei tulla laatimaan asemakaavoja. Nämä osayleiskaavat tullaan uudistamaan ja laatimaan oikeusvaikutteisena sisältäen emätilakohtaisen rakentamisen mitoituksen. Ensimmäinen tällainen osayleiskaava, Lepsämän osayleiskaava on keväällä 2010 kaavaehdotusvaiheessa. Seuraavana käynnistyy Perttulan osayleiskaavan laadinta.

Tässä selvityksessä on otettu huomioon voimassaolevat ja laadittavana olevat osayleiskaavat ja se toimii lähtötietoaineistona jatkossa laadittaville osayleiskaavoille.

Asemakaava

Kunta laatii asemakaavan sellaisille alueille, joiden rakentamisen ja muun maankäytön yksityiskohtainen järjestäminen on tarpeellista. Asemakaavassa esitetään yleensä muun muassa rakennusten, leikkipaikkojen ja pysäköintialueiden sijainti ja mitoitus, sekä rakennusten ulkonäköön liittyvät seikat.

Asemakaavatasolla tarkennetaan suunnittelua olemassa olevien kaavarajojen sisällä. Tässä vaiheessa muun muassa päätetään lopullisesti kevyen liikenteen väylien leveys ja sijainti. Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen järjestelyt määritellään asemakaavassa yksityiskohtaisesti.

Nurmijärven kunnan alueella on asemakaava seuraavissa taajamissa: Klaukkala, Kirkonkylä, Rajamäki, Röykkä ja Herunen.

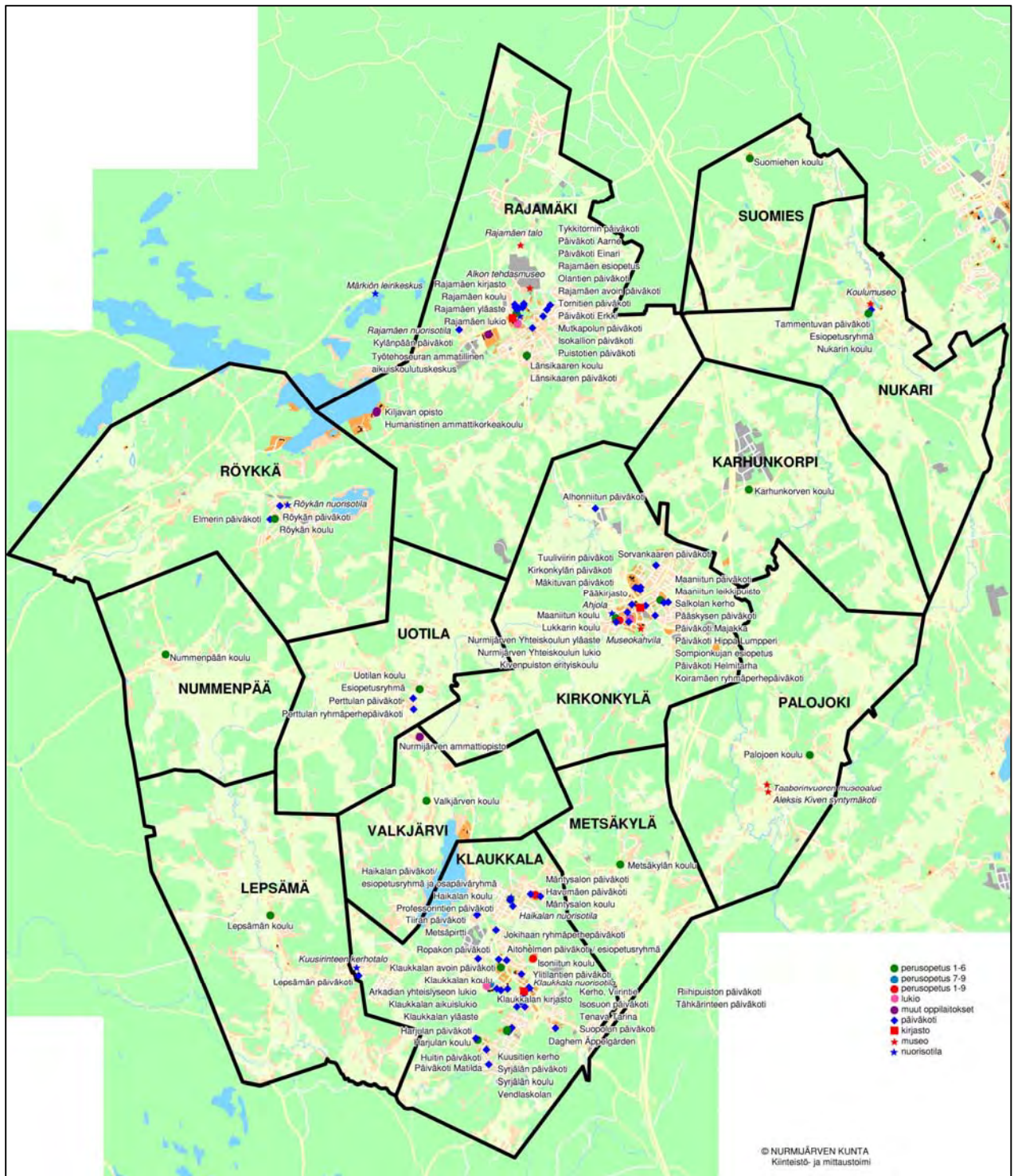
3.3 Kevyeen liikenteeseen liittyvät toiminnot

Kevyeen liikenteeseen liittyviä oleellisia toimintoja ovat toiminnot, jotka synnyttävät kevyttä liikennettä. Näitä ovat mm. koulut ja oppilaitokset, puistot, liikuntapaikat sekä joukkoliikenneasemat ja vilkkaat pysäkit, joihin usein kävellään tai pyöräillään. Kevyen liikenteen kannalta tärkeitä toimintoja ovat kuitenkin myös sellaiset toiminnot, joiden tulee olla tasa-arvoisten liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi helposti saavutettavissa kävellen tai pyörällä. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi päivittäistavarakaupat, kirjastot ja terveysasemat.

Nurmijärven kunnassa on 19 peruskoulun ala-astetta, joista yksi on ruotsinkielinen. Yhtenäiskouluja kunnassa on 2, peruskoulun yläasteita 3, lukioita 3 (yksi yksityinen) ja erityiskouluja 1. Lisäksi kunnassa on aikuislukio, ammattikorkeakoulu, ammattiopisto aikuiskoulutuskeskus sekä mm. useita opistoja. Kunnassa on myös useita päiväkoteja, jotka sijaitsevat pääasiassa Kirkonkylässä, Klaukkalassa, Rajamäellä ja Röykässä.

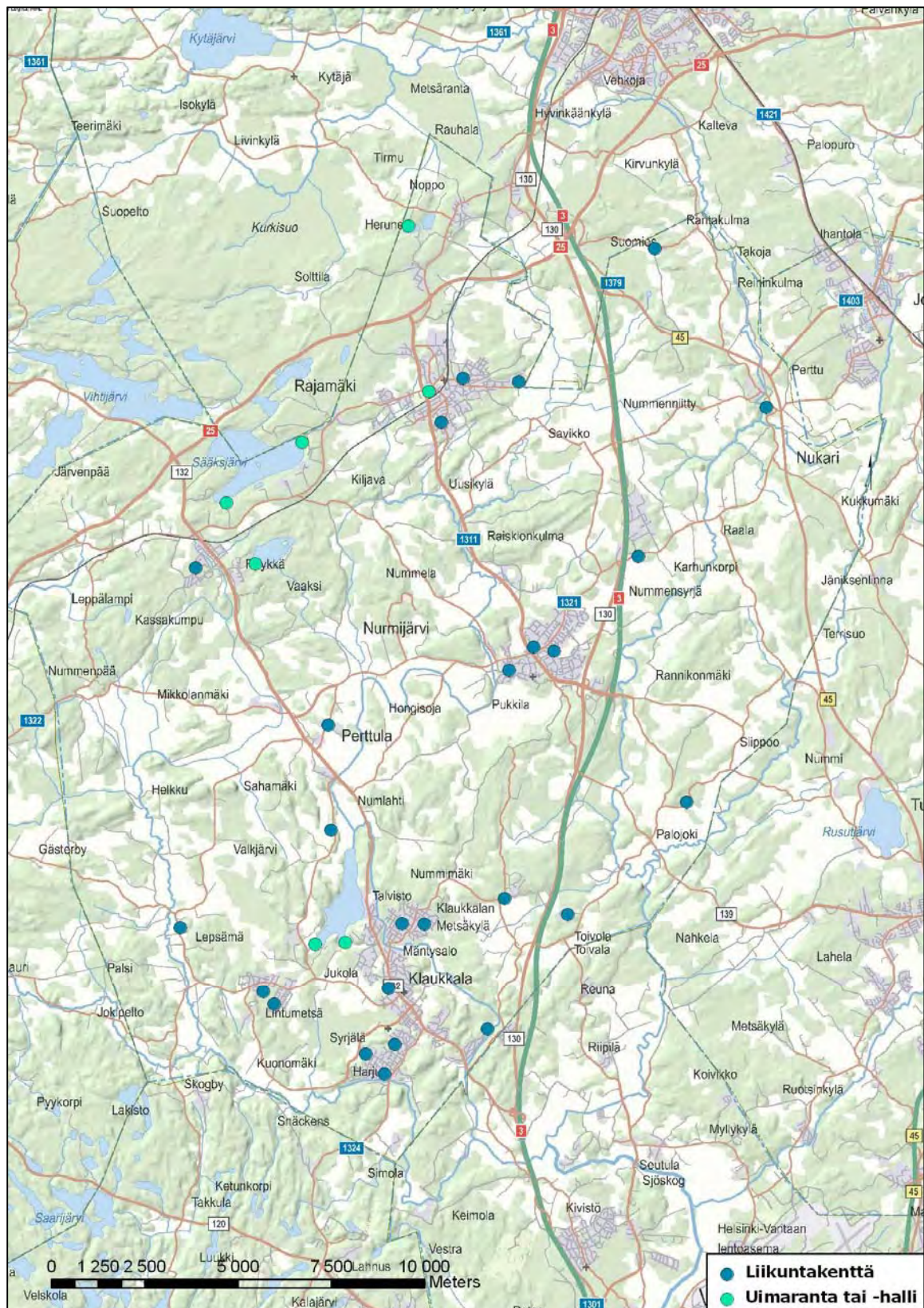
Nurmijärvellä on lukuisia liikuntapaikkoja, joissa voi harrastaa sekä ulko- että sisäliikuntaa. Liikuntahalleja ja -saleja on Kirkonkylässä, Rajamäellä ja Klaukkalassa, ja ne ovat yleensä koulujen yhteydessä. Kunnassa on myös useita kuntosaleja, joista osa on yksityisiä. Nurmijärvellä on yksi jäähalli, joka sijaitsee Klaukkalassa sekä yksi uimahalli, joka puolestaan sijaitsee Rajamäellä. Ulkokenttiä on kunnassa useita, ja niistä suurin osa on koulujen yhteydessä olevia kivituhkapintaisia pallokenttiä. Varsinaisia yleisurheilukenttiä on kunnassa kaksi, Klaukkalassa ja Kirkonkylässä. Kunnassa on myös golf-kenttä sekä talviliikuntakeskus. Kuntoratoja ja hiihtolatuja sekä kunnan uimarantoja on esitelty tarkemmin Nurmijärven ulkoilureittejä käsittelevässä kappaleessa 4.2.

Seuraavissa kuvissa on esitetty Nurmijärven kunnan alueella sijaitsevat koulut oppilaitokset ja päiväkodit sekä liikuntapaikat ja uimarannat. Kartta koulutoimen yksiköistä on myös raportin liitteenä. Pääosin Nurmijärvellä toiminnot ovat hyvin tavoitettavissa kevyen liikenteen väyliä pitkin.

Kuva 3. Nurmijärven kunnan koulut, oppilaitokset ja päiväkodit.

Kuva 4. Nurmijärven kunnan liikuntakentät, uimarannat ja -hallit.

4. NYKYTILANNE

4.1 Kevyen liikenteen verkosto

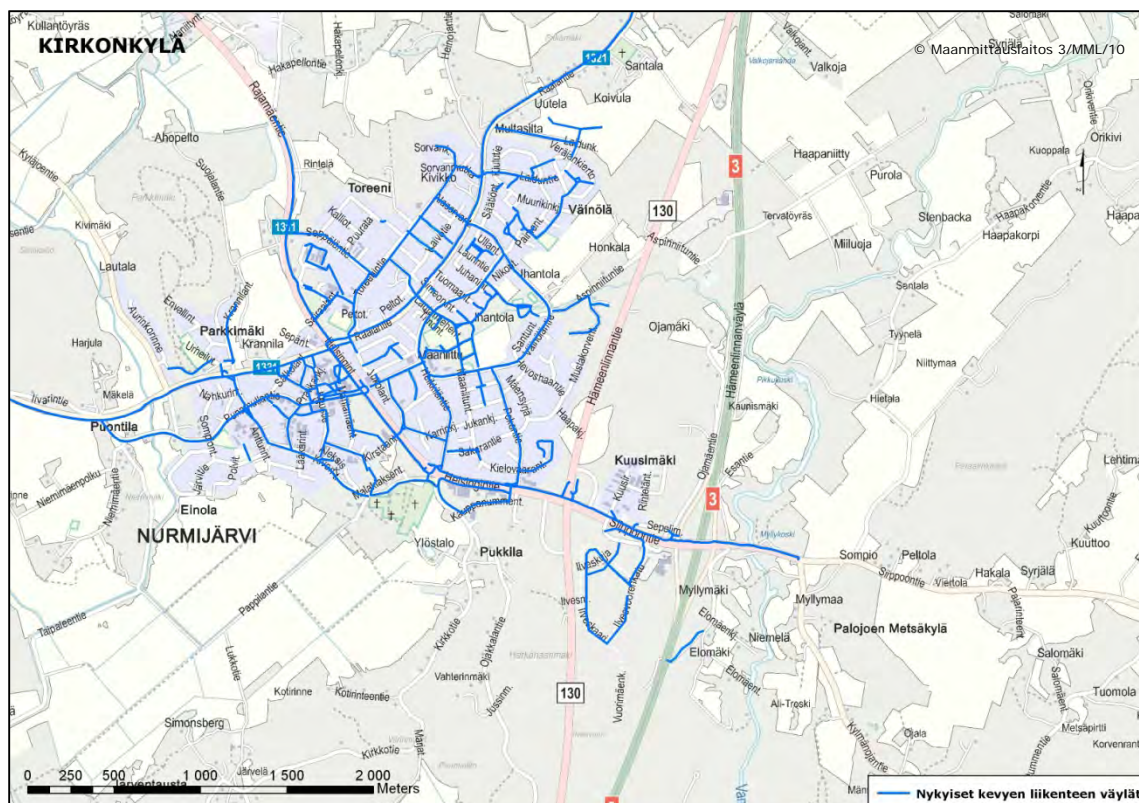
Nurmijärvellä on sekä Uudenmaan ELY-keskuksen hallinnoimien maanteiden varrella sijaitsevia että kunnan katuverkolle sijoittuvia kevyen liikenteen väyliä. Kunnan alueella sijaitsevien maanteiden kevyen liikenteen väylien yhteispituus on lähes 50 km. Muutamaa yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta väylät ovat sekä pyöräilijöille että jalankulkijoille tarkoitettuja kevyen liikenteen väyliä, ja suurin osa niistä on erotettu ajoradasta välikaistalla tai sivuojalla. Katuverkon väylistä osa on tarkoitettu ainoastaan jalankulkijoille, mutta suuri osa on sekä jalankulkijoille että pyöräilijöille tarkoitettuja kevyen liikenteen väyliä.

Nykyinen kevyen liikenteen verkosto Nurmijärvellä muodostuu pääosin kolmen suuren taajaman kevyen liikenteen väylistä Kirkonkylässä, Klaukkalassa ja Rajamäellä. Kevyen liikenteen väylät sijaitsevat suurimmilta osin taajamien kautta kulkevien pääväylien varrella. Kolmen suuren taajaman lisäksi väyliä on mm. Röykässä, Lepsämässä ja Palojoella, joskin nämä ovat lähinnä yksittäisiä väyliä. Taajamien välisiä kevyen liikenteen yhteyksiä ei kunnassa juuri ole.

Kirkonkylä

Nurmijärven Kirkonkylästä maanteiden kevyen liikenteen väylät suuntautuvat neljään suuntaan. Pohjoisessa kevyen liikenteen väylä jatkuu Rajamäentien (mt 1311) varrella vajaan kahden kilometrin matkalla aina Mutaanmäentien liittymään saakka. Kirkonkylästä vastakkaiseen suuntaan lähdetessä kevyen liikenteen väylä jatkuu Kylmänojan tien (mt 11473) liittymään asti. Kirkonkylästä lähdetessä väylä sijoittuu ensin Helsingintien eteläpuolella, ja osan matkasta kevyen liikenteen väylä on molemmilla puolilla Helsingintietä. Kirkonkylästä koilliseen suuntaan kevyen liikenteen väylä kulkee Raalantien (mt 1321) varrella Karhunkorpeen Otsotien liittymään. Kirkonkylästä puolestaan länteen päin kevyen liikenteen väylä jatkuu Perttulantien (mt 1321) varrella Hongisojantien liittymään asti. Kirkonkylässä on lisäksi lyhyt osuus kevyen liikenteen väylää Ojakkalantien (mt 11435) alkupäässä noin 300 metrin matkalla.

Kirkonkylässä katuverkon kevyen liikenteen väylät muodostavat kattavan verkoston pääkatujen mukaisesti. Koulut ja päiväkodit sijaitsevat pääosin hyvien kevyen liikenteen yhteyksien varrella. Katuverkon kevyen liikenteen väylät eivät ulotu maanteiden kevyen liikenteen väyliä etäämmälle. Kirkonkylään sijoittuvat maanteiden ja katuverkon nykyiset kevyen liikenteen väylät on esitetty oheisessa kuvassa.

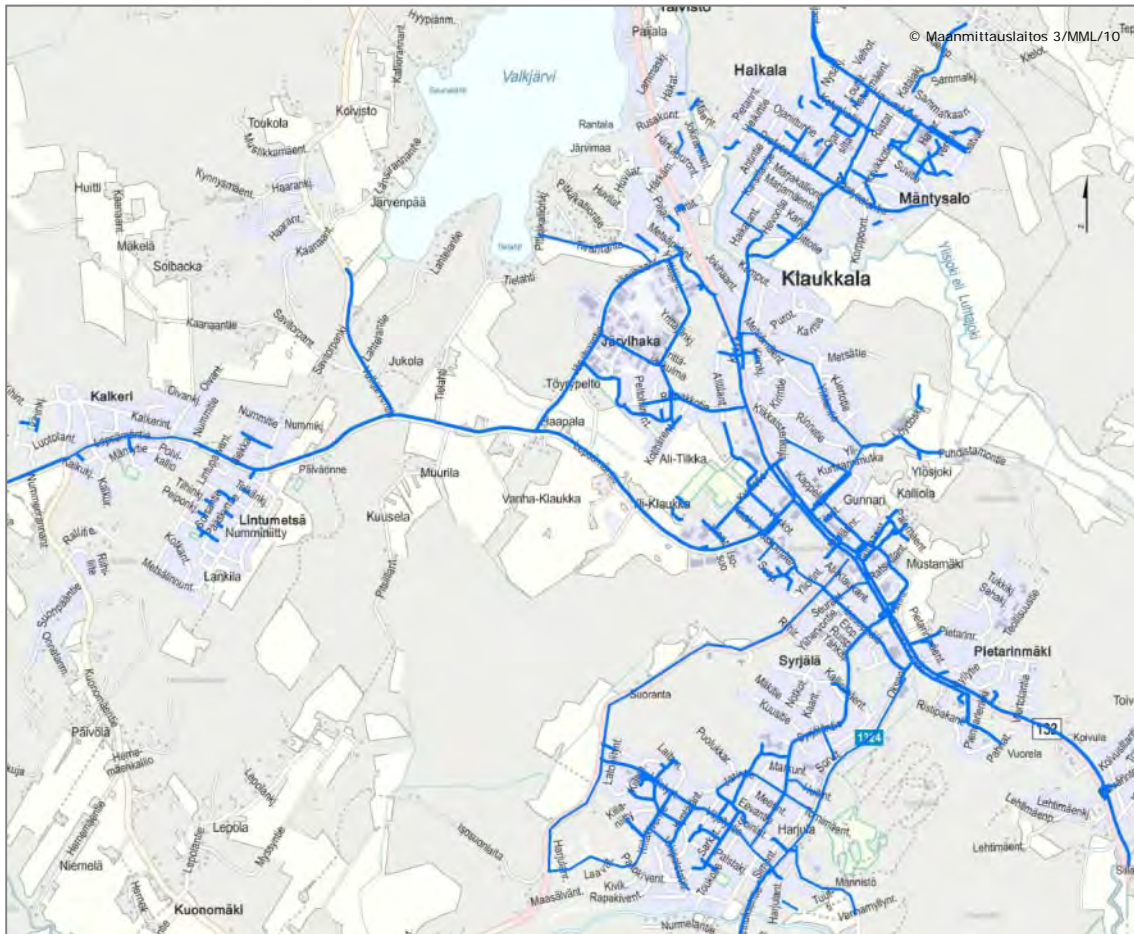

Kuva 5. Nykyiset maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät Kirkonkylässä.

Klaukkala

Klaukkalassa maanteiden kevyen liikenteen väylät sijoittuvat pääosin Klaukkalantien, Lahnuksentien, Kuonomäentien, Lepsämäntien ja Kirkkotien varteen. Klaukkalantien (mt 132) kevyen liikenteen väylä jatkuu Nurmijärvelle Vantaan puolelta. Klaukkalan keskustan kohdalla väylä kulkee Klaukkalantien molemmilla puolilla, ja väylä päättyy Kirkkotien (mt 11423) liittymän pohjoispuolelle. Kirkkotien väylä on Klaukkalantien liittymästä Haikalassa sijaitsevaan Ketunkallion liittymään saakka. Lepsämäntien (mt 11345) varrella kulkeva kevyen liikenteen väylä alkaa Klaukkalantieltä ja jatkuu aina Selintien (mt 11321) ja Yli-Lepsämäntien liittymään Lepsämässä. Väylä jatkuu myös Selintiellä vajaan 400 metrin matkalla. Muita Klaukkalassa olevia maanteiden kevyen liikenteen väyliä ovat lisäksi Valkjärventien (mt 11421) alkupäähän sijoittuva vajaan kilometrin pituinen kevyen liikenteen väylä sekä Lahnuksentiellä (mt 1324) Klaukkalantien päähän sekä Harjulan eteläosaan sijoittuvat lyhyet kevyen liikenteen väylät. Nurmijärven kunta on rakentanut vuonna 2009 Lahnuksentielle näiden osuuksien väliin kevyen liikenteen väylän, jolloin väylä jatkuu yhtäjaksoisesti Klaukkalantieltä Harjulan ohitse.

Klaukkalassa katuverkon kevyen liikenteen väylät muodostavat kattavan verkoston melko vähäisten maanteiden kevyen liikenteen väylien lisäksi. Kevyen liikenteen väylät ovat lähes kaikilla pääkaduilla sekä Klaukkalaan sijoittuvilla maanteilla. Väylät yhdistävät Klaukkalan keskustaan niin Klaukkalantien eteläpuolella olevat Harjulan ja Järvihaan kuin pohjoispuolella sijaitsevat Haikalan ja Mäntysalonkin. Pienimmiltä kaduilta kevyen liikenteen väylät puuttuvat, mutta siellä niiden tarve onkin hyvin vähäistä alhaisten nopeusrajoitusten ja pienten liikennemäärien vuoksi. Klaukkalassa sijaitseva kevyen liikenteen väylä on esitetty seuraavassa kuvassa. Klaukkalan alueelta on vuonna 2005 valmistunut Klaukkalan ulkoilureitistön ja kevyen liikenteen väylästäön kehittämissuunnitelma 2020.

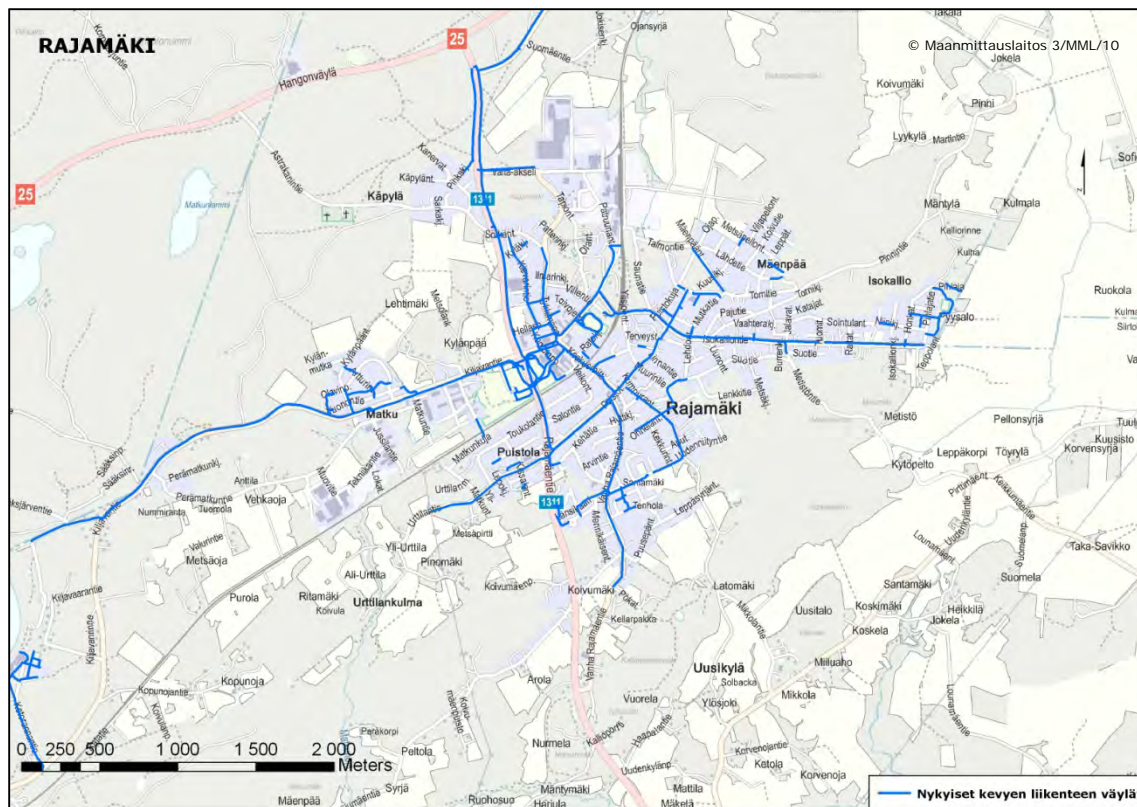
Kuva 6. Nykyiset maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät Klaukkalassa.

Rajamäki

Rajamäen keskustasta suuntautuu pohjoiseen kevyen liikenteen väylä Rajamäentien (mt 1311) varrella sekä Hangonväylän pohjoispuolella Herustentien (mt 11355) varrella. Kevyen liikenteen väylä jatkuu kunnan rajan yli Hyvinkään puolelle. Rajamäeltä länteen päin kevyen liikenteen väylä sijaitsee Kiljavantien (mt 11299) varrella Sääksjärventien liittymään asti.

Koska maanteiden kevyen liikenteen väylät sijoittuvat Rajamäellä ainoastaan yllä mainituille kahdelle pääväylälle, ovat katuverkon väylät tärkeitä kattavan verkoston aikaan saamiseksi. Mm. Isokalliontie muodostaa kevyen liikenteen yhteyden Rajamäen keskustasta itään päin. Rajamäellä sijaitsevat maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät on esitetty oheisessa kuvassa.

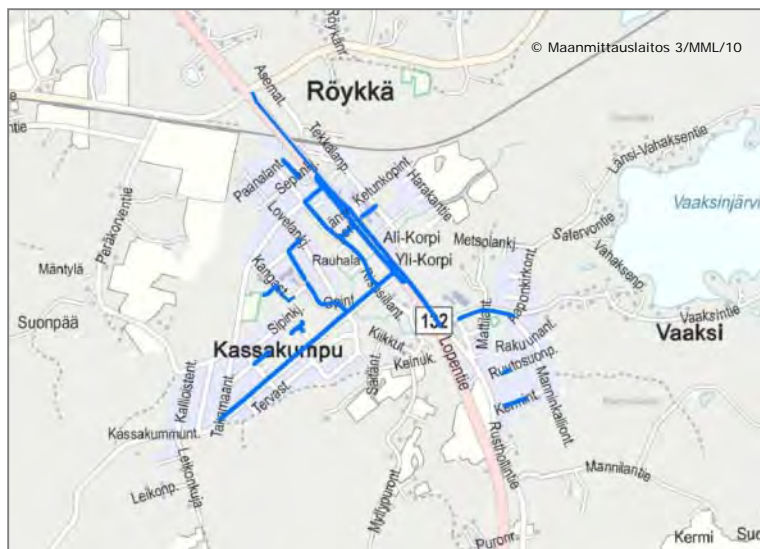
Kuva 7. Nykyiset maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät Rajamäellä.

Muut alueet

Edellä mainittujen taajamien lisäksi Nurmijärvellä on maanteiden pidempiä kevyen liikenteen väyliä myös Rökässä ja Palojoella. Kunnan luoteisosassa Rökässä kevyen liikenteen väylä sijoittuu Lopentien (mt 132) varteen Rökän keskustan kohdalla vajaan puolentoista kilometrin pituisena. Noin 600 metrin matkalla kevyen liikenteen väylä on Lopentien molemmilla puolilla. Palojoella kevyen liikenteen väylä sijoittuu Palojoentien (mt 139) varteen Hämeenlinnantieltä (mt 130) kunnan rajan yli Tuusulaan. Näiden lisäksi Nurmijärvellä on muutamia lyhyempiä maanteiden kevyen liikenteen väyliä, jotka sijoittuvat Pertulaan ja Metsäkylään.

Katuverkon kevyen liikenteen väylät Rökässä sijaitsevat pääosin Kassakummunttiellä, Risusillantiellä, Vaaksintiellä ja Opintiellä. Rökässä sijaitsevat maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät on esitetty seuraavassa kuvassa. Edellä mainittujen lisäksi muut Nurmijärven kunnan katuverkolla sijaitsevat kevyen liikenteen väylät ovat enimmäkseen lyhyehköjä yhteyksiä mm. pysäkeille ja suojateille.

Kuva 8. Nykyiset maanteiden ja katuverkon kevyen liikenteen väylät Røykässä.

4.2 Ulkoilureitit

Seitsemän veljeksien vaellusreitti

Nurmijärven kunnan alueella kulkee Seitsemän veljeksien vaellusreitti, joka on maakunnallinen ulkoilureitti Uudellamaalla. Reitti alkaa Helsingistä Pirkkolan urheilupuistosta ja jatkuu sieltä Vantaan, Tuusulan ja Nurmijärven kautta Hyvinkään Kulomäelle. Reitti on tarkoitettu patikointiin ja retkeilyyn, ja osittain sitä voidaan käyttää myös pyöräilyyn ja hiihtoon. Suurin osa reitistä on hiekka- tai sorapintaista tietä, mutta osa reitistä kulkee myös epätasaisia polkuja pitkin. Reitillä varrella sijoittuu mm. taukopaikkoja ja kulttuurihistoriallisia kohteita.

Nurmijärvellä reitin pituus on noin 33 kilometriä. Reitillä eteläinen osa on Nurmijärvellä raivaamatta, sillä yhteyttä Tuusulan puolella ei ole vielä rakennettu. Reitillä eteläosan tarkoitus on palvella enemmän seudullisena ulkoilureittinä, ja pohjoisosa sekä seudullisena että paikallisena yhteytenä ja virkistysreitteinä. Reitillä ei ole erikseen valaistusta. Reitti alkaa Nurmijärvellä Palojoelta, kulkee Palojoentien kevyen liikenteen väylää pitkin, ja jatkuu siitä edelleen pohjoiseen metsätietä pitkin valtatie 3 itäpuolella. Myllykosken jälkeen reitti kulkee Vantaanjoen vartta pitkin, alittaa moottoritien ja jatkuu Hämeenlinnantien suuntaisesti Kirkonkylän pohjoispuolelle. Kirkonkylästä Rajamäelle reitti kulkee pääosin polkua ja kuntorataa pitkin pelto- ja metsäsaarekkeiden kautta. Rajamäellä reitti kulkee keskustan halki sen länsipuolelle, ylittää Hangonväylän ja jatkuu Kiljavannummen ulkoilureitistöä pitkin Herusten kautta Hyvinkäälle. Seitsemän veljeksien vaellusreitti on esitetty seuraavassa kuvassa.

Kuva 9. Seitsemän veljeksien vaellusreitti.

Lenkkipolut ja hiihtoladut

Nurmijärvellä on useita ulkoilualueita sekä hoidettuja hiihtolatuja. Reiteistä on saatavilla tietoa kunnan internet-sivuilla sekä ulkoilureiteistä laaditussa esitteessä. Kohteista

on kuvattu sijainnin lisäksi mm. reittien pituudet, valaistus ja mahdollisuudet esimerkiksi nuotion tekoon.

Laajimman reitistön tarjoaa Kiljavannummen ulkoilureitistö. Kiljavannummi ja Sääksjärvi ympäristöineen kuuluvat rakennettuja alueita lukuun ottamatta Kalkkilammi-Sääksjärven Natura-alueeseen. Vesistöt, harjut ja suot kuuluvat erilaisiin suojeluohjelmiin ja ovat osittain rauhoitettuja. Kiljavannummen merkityt ulkoilureitit jatkuvat Herusten kautta Hyvinkäälle, ja reittien yhteispituus on noin 40 kilometriä. Sääksjärven ja Kiljavannummen alue ympäristöineen tarjoavat monenlaisia ulkoilu- ja retkeilymahdollisuuksia sekä vesillä että maastossa. Alueen latu- ja ulkoilureitit ovat eritasoisia ja soveltuvat niin kilpaurheilijoille kuin kuntoilijoillekin. Reitistöstä vajaa neljäsosa on valaistu.

Laajat ulkoilureitti- ja hiihtomahdollisuudet tarjoaa myös kirkonkylän Alhonnitun ulkoilualue, joka sijaitsee Kirkonkylän pohjoispuolella. Alhonnitun reittien yhteispituus on 15 kilometriä, ja viidesosa reiteistä on valaistu. Ulkoilualue on mäkistä maastoa ja siellä olevilla ulkoilureiteillä ja hiihtoladuilla liikkumiseen tarvitaan hyvää kuntoa. Alhonnitun erikoisuus on koiralatu.

Kirkonkylän ja Myllykosken välisessä maastoon sijoittuva 4 kilometrin pituinen reitti on osa Seitsemän veljeksien vaellusreittiä. Varsinainen reitti alkaa Kirkonkylässä Nikkarinkujan päästä ja kulkee Myllykoskelle. Reitille voi Kirkonkylässä siirtyä kevyen liikenteen väyliä pitkin mm. Raalantien, Väinöläntien ja Aspinniituntien sekä Hämeenlinnantien kautta. Hämeenlinnantien itäpuolella reitti on vaikeakulkuisempaa eikä sovellu pyöräilyyn tai lastenvaunujen kanssa liikkumiseen. Reitin varrella on tulentekopaikkoja ja huollettu laavu. Reitin Myllykosken puoleisessa päässä voi lisäksi tutustua Myllykosken opastettuun luontopolkuun, jonka pituus on noin 2 kilometriä. Kirkonkylän puoleisessa päässä voi puolestaan kiertää Heinojan reitin ja tutustua hiidenkirnuihin.

Nukarinkosken ulkoilualue sijaitsee Nurmijärven koillisosassa. Nukarinkoski on Vantaanjoen vesistön suurin koskijakso, jonka pituus on 1300 metriä. Nukarinkosken ulkoilupolku tarjoaa upean luonnonympäristön retkeilylle ja kalastukselle. Reitille sijoittuu kaksi vesistön ylittävää siltaa sekä laavu ja tulentekopaikkoja. Valaistun kuntoradan ja hiihtoladun pituus on 1,3 kilometriä.

Edellä mainittujen lisäksi lyhyempiä, alle viiden kilometrin reittejä lenkkeilyyn ja hiihtoon tarjoavat Rajamäen liikuntapuisto, kirkonkylän Parkkimäki, Nummenpää, Nurmijärven golfkentän ympäristö sekä kirkonkylän järvenpohjan maasto.

Klaukkalan alueen ulkoilureiteistä on koottu kattava opaskirjanen "Klaukkalan retkeilypolut", joka on saatavissa kunnan kirjastoista. Opas sisältää kuvaukset ja reittikartat Palomäen retkestä, Valkjärven kierroksesta, reitistä Ketunkalliolta Teponlammelle, Pietarinmäen retkestä, Luhtajokivarren maisemareitistä sekä Isosuon reitistä. Opas sisältää lyhyen historiikin Klaukkalan alueesta sekä kuvauksen alueen luonnosta.

Muut ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet

Nurmijärvellä on mahdollista harrastaa myös monia muita liikunta- ja ulkoilumuotoja, kuten uintia, pyöräilyä ja melontaa. Tietoa eri liikuntamuotojen harrastusmahdollisuuksista on koottu kunnan internet-sivuille, ja lisätietoja on yleensä saatavissa myös eri lajeihin suuntautuneilta yhdistyksiltä ja kerhoilta.

Nurmijärvellä on useita kunnan ylläpitämiä **uimapaikkoja**. Näistä laajimmat palvelut tarjoaa Sääksjärven uimaranta Sääksjärventien varrella kunnan luoteisosassa. Sääksjärven uimapaikka tarjoaa kirkasvetisen Sääksjärven ja pitkän hiekkarannan lisäksi mm. pukeutumistilat, WC:t, hyppytornit, kahvilan, lasten leikkipaikkoja sekä lentopallokenttiä. Uimarannalla on myös järjestettyä uimavalvontaa kesä-aikana. Muita kunnan

ylläpitämiä uimapaikkoja on Rökässä (Sääksjärvi ja Vaaksinjärvi), Herusissa ja Valkjärvellä (Tiiran ja Lähtelän rannat).

Nurmijärvellä kulkee vain muutamia valtakunnallisia **pyöräilyreittejä**, mutta kunnan kevyen liikenteen väylät ja rauhalliset pikkutiet tarjoavat hyvät mahdollisuudet pyöräilyyn. Kunnan internet-sivuilla on opastettu eräänä reittivaihtoehtona 15 kilometrin pituista lenkkiä, joka perustuu Aleksis Kiven jalanjäljillä -reittioppaaseen. Tämä rengasreitti kulkee Kirkonkylästä Ojakkalantien kautta Palojoelle Aleksis Kiven syntymäkodille ja Taaborinvuoren museoalueelle, ja sieltä Myllykosken kautta Kirkonkylään.

Nurmijärvellä voi myös harrastaa **melontaa**. Melonta on mahdollista kunnan läpi virtaavalla Vantaanjoella ja sen sivujoilla sekä muutamalla järvellä. Vantaanjoki on melottavissa parhaiten kevät- ja syystulvien aikana, mutta joissain osissa melominen on mahdollista myös kesällä. Kunnan alueella on lukuisia sopivia lähtöpaikkoja ja reitin pituus on vapaasti itse päätettävissä, ja reitti voi ulottua aina Helsinkiin saakka. Melontareiteillä on koskipaikkoja, jotka ovat helposti laskettavia. Myllykoski ja Nukarinkoski eivät kuitenkaan sovellu läpilaskettaviksi. Tietoa melontamahdollisuuksista on saatavissa paitsi kunnan internet-sivuilta, myös Vantaanjoen melontareiteistä kootusta erillisestä opaskartasta "Virkisty Vantaanjoella".

5. KEVYEN LIIKENTEEN VERKOSTON JA ULKOILUREITTIEIDEN SUUNNITELMA

5.1 Kunnan sisäiset yhteystarpeet

Taajamien sisäiset yhteystarpeet

Kartat kevyen liikenteen verkostoista ja ulkoilureiteistä sekä hankelistat ovat raportin liitteenä.

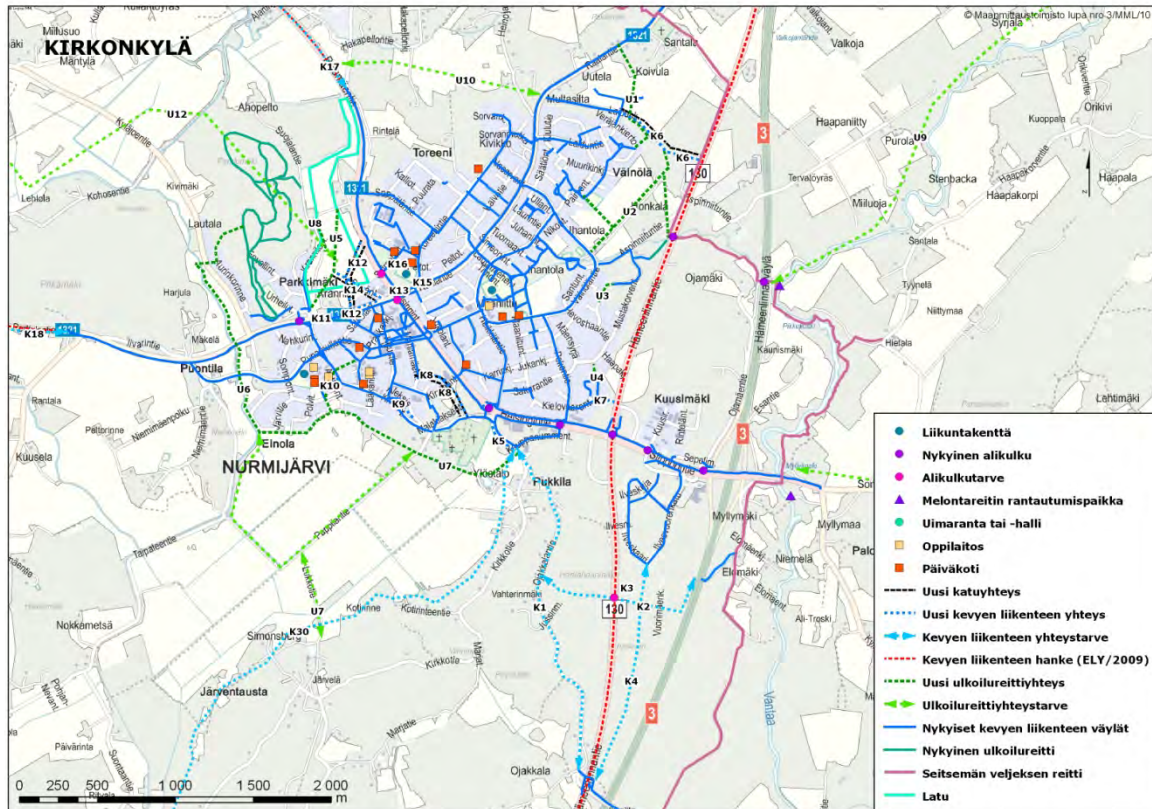
Kirkonkylässä on muutamia sisäisiä kevyen liikenteen väylätarpeita sekä uusia ulkoilureittejä. Rajamäentien ja Perttulantien muodostamaan kulmaan on valmisteltu Krannilan alueen asemakaavaa ja sen yhteydessä on suunniteltu myös alueen katuverkko. Tähän liittyen on esitetty kevyen liikenteen väylätarpeet suunnitellun kadun mukaisesti ja Perttulantien pohjoispuolelle. Krannilan alueen hankkeet ovat kiireellisyysluokassa 1. Lisäksi on esitetty alikulkuvaraukset. Alikuluista kiireellisimmin on Helsingintien alittava alikulku, jonka toteutuminen on mahdollista kiertoliittymän rakentamisen yhteydessä.

Helsingintien eteläpuolelle Paloaseman yhteyteen on niin ikään suunniteltu uutta katuyhteyttä (K8), jonka varteen on esitetty rakennettavaksi kevyen liikenteen väylä. Uusi katu sijoittuu Helsingintien suuntaisesti Aleksis Kiven tien ja Mahlamäentien väliselle osuudelle.

Ilvesvuoren kaavoituksen yhteydessä suunnitellaan myös alueen katuverkko. Alueen liittyminen Kirkonkylään parantuisi Hämeenlinnantien alittavan alikulun avulla. Lisäksi kunnan suunnitelmissa on jatkaa Kirkonkylän pohjoisosassa sijaitsevan, Raalantiehen liittyvän Laidunkaaren kevyen liikenteen väylää itään päin Hämeenlinnantien suuntaan.

Ulkoilureittiyhteyksistä kiireellisyysluokassa 1 on Parkkimäen reitti (U8), jonka toteuttaminen mahdollistaisi koululaisten turvallisen liikkumisen Ahopellon alueen suunnasta koululle, sekä Nikkarinmäki.

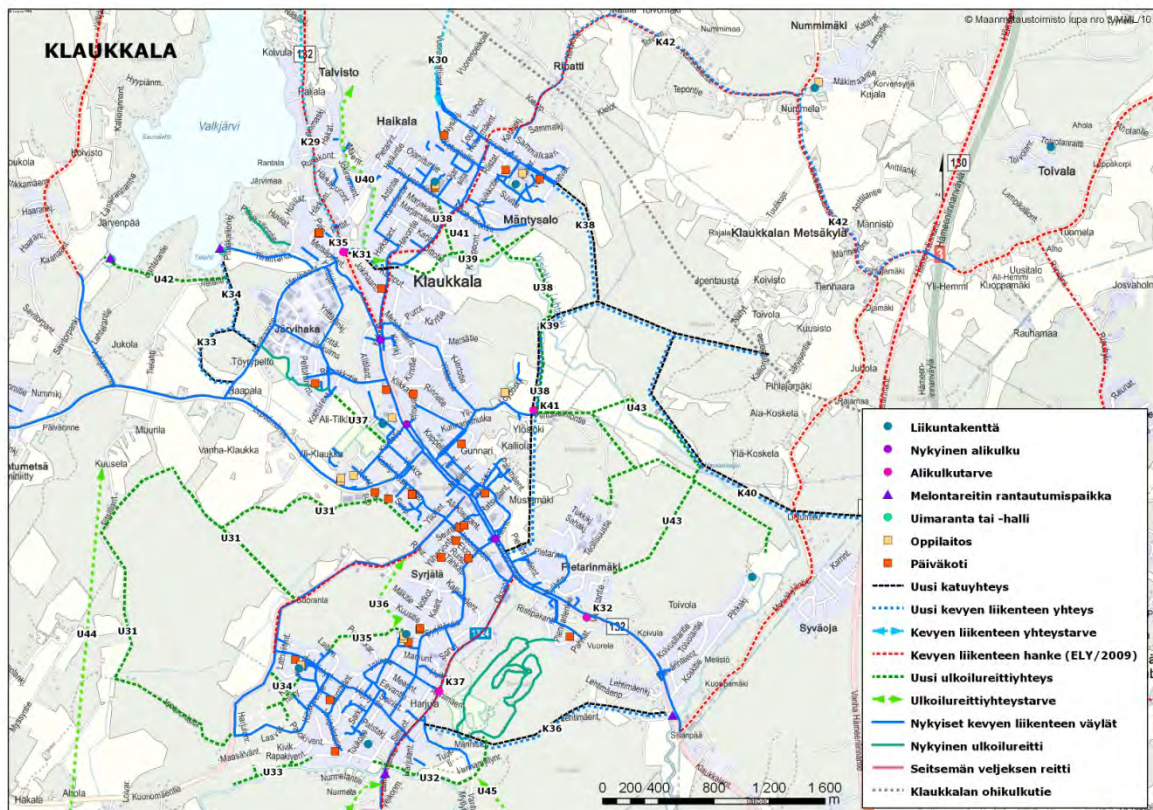

Kuva 10. Kirkonkylä

Klaukkalassa taajaman sisäiset yhteystarpeet liittyvät uusiin katuhankkeisiin ja alikulkutarpeita on esitetty kaksi. Klaukkalan hankkeet on esitetty seuraavassa kuvassa sekä liitekartalla 4. Näistä kiireellisyysluokassa 1 ovat katuyhteys Kirkkotieltä Klaukkalantielle, Järvihaantien alikulku, myös ELY:n hankekorissa oleva yhteystarve Pertullaan, Pikimetsän kaava-alueen yhteydet ja Klaukkalan ohikulkutiehen liittyvät kadut.

Ulkoilureiteistä kiireellisimpiä ovat Harjulanrannan (U33), Syrjälän (U35) ja Isoniittu - Mäntysalon reitit (U38). Isoniittu-Mäntysalo kulkee Ylisjoen / Luhtajoan vartta ja alueella on nykyisin talvella suosittu hiihtolatu.

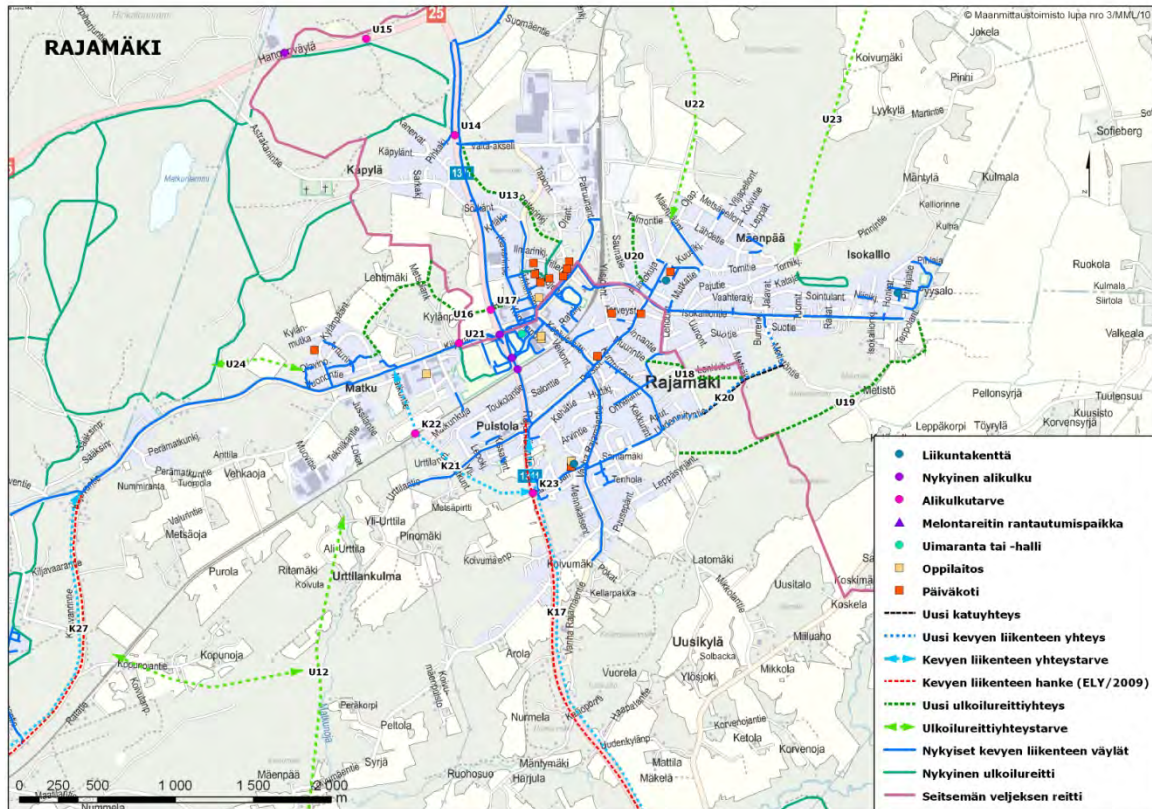

Kuva 11. Klaukkala.

Rajamäellä taajaman sisäisiä yhteystarpeita on kaksi. Näistä pisin on kevyen liikenteen yhteys Rajamäentieltä Kiljavantielle (K21). Suunniteltu väylä lähtee Rajamäentieltä Länsikaaren kohdasta Yli-Matkuntien ja Matkuntien kautta Kiljavantielle. Väylän toteuttaminen vaatii kaksi alikulkua. Näistä ensimmäinen on radan alitus Rajamäentieltä Kiljavantielle johtavalla suunnitellulla kevyen liikenteen väylällä. Toinen alikulkutarve sijoittuu Rajamäentien ja Kiljavantien liittymän pohjoispuolelle Rajamäentien (mt 1311) ali. Toinen yhteystarve Rajamäellä on yhteys Kumpurantien ja Uudenniityntien liittymästä Isokalliontielle Uudenniityntien ja Metistöntien kautta (K20). Lisäksi Rajamäeltä on kevyen liikenteen yhteystarve Nurmijärvelle (K17), joka on myös ELY-keskuksen hankekorissa.

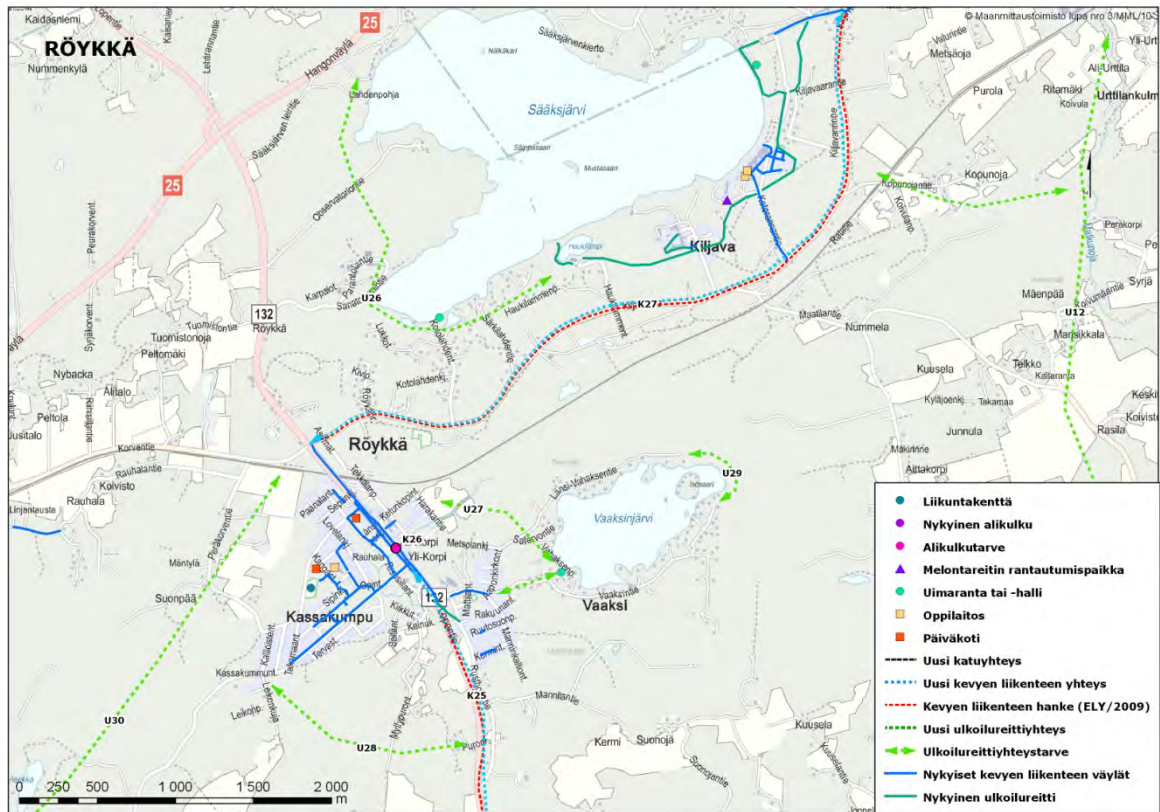
Rajamäen ulkoilureittihankkeet ovat suurimmaksi osaksi kiireellisyysluokassa III, Kiljavantien alikulku on luokassa II.

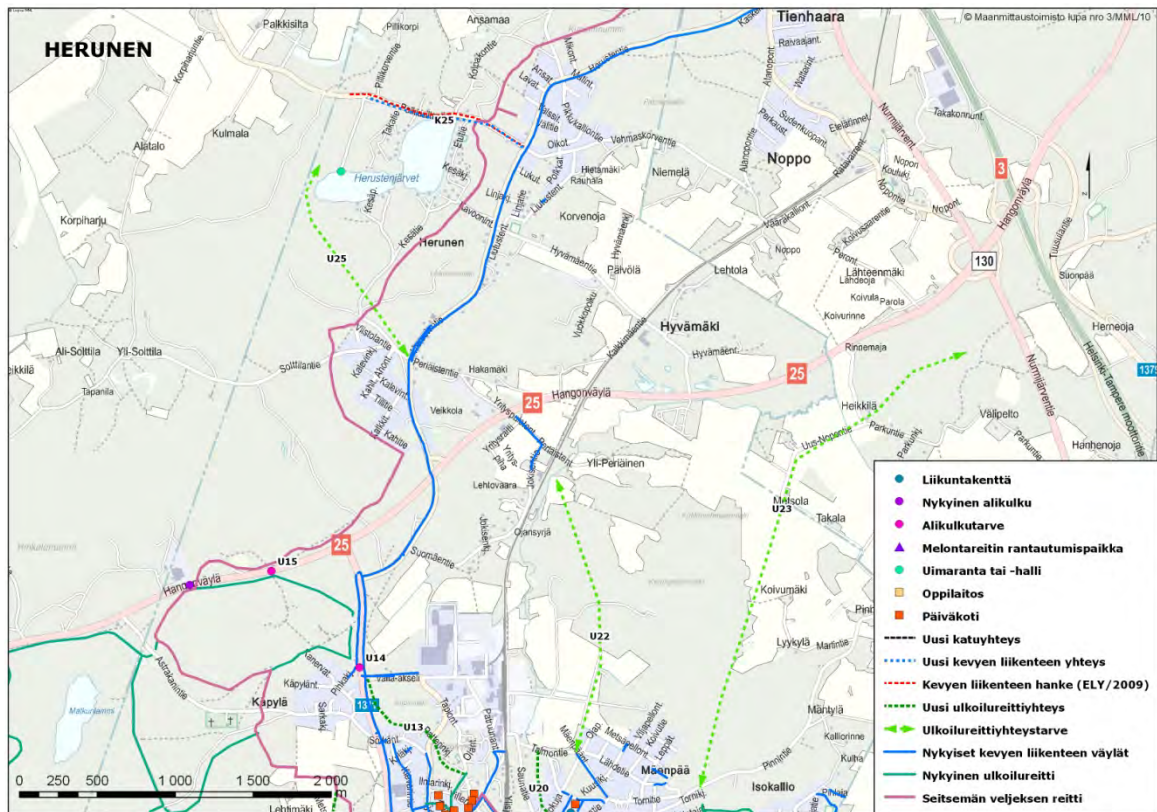

Kuva 12. Rajamäki

Edellä esitettyjen kolmen suuren taajaman lisäksi yhteystarpeita on esitetty myös **Röykkään, Herusiin ja Pertulaan**. Röykkään on esitetty kevyen liikenteen väylää Lopentien länsipuolelle Vaaksintien liittymästä Kassakummuntien liittymään. Lisäksi on esitetty uutta ulkoilureittiä, joka yhdistyy nykyiseen Kiljavan reittiin, Sääksjärven ympäri. Herusiin puolestaan on suunniteltu kevyen liikenteen väylää Palkkisillantielle Herustentieltä kunnan uimarannalle johtavan tien liittymään. Ulkoilureittiyhteystarpeena on esitetty yhteys Herusista etelään aina Rajamäelle asti. Pertulaan on esitetty yksi uusi alikulkutarve ja kevyen liikenteen yhteystarpeet, Klaukkalaan, Röykkään sekä Kirkonkylälle.

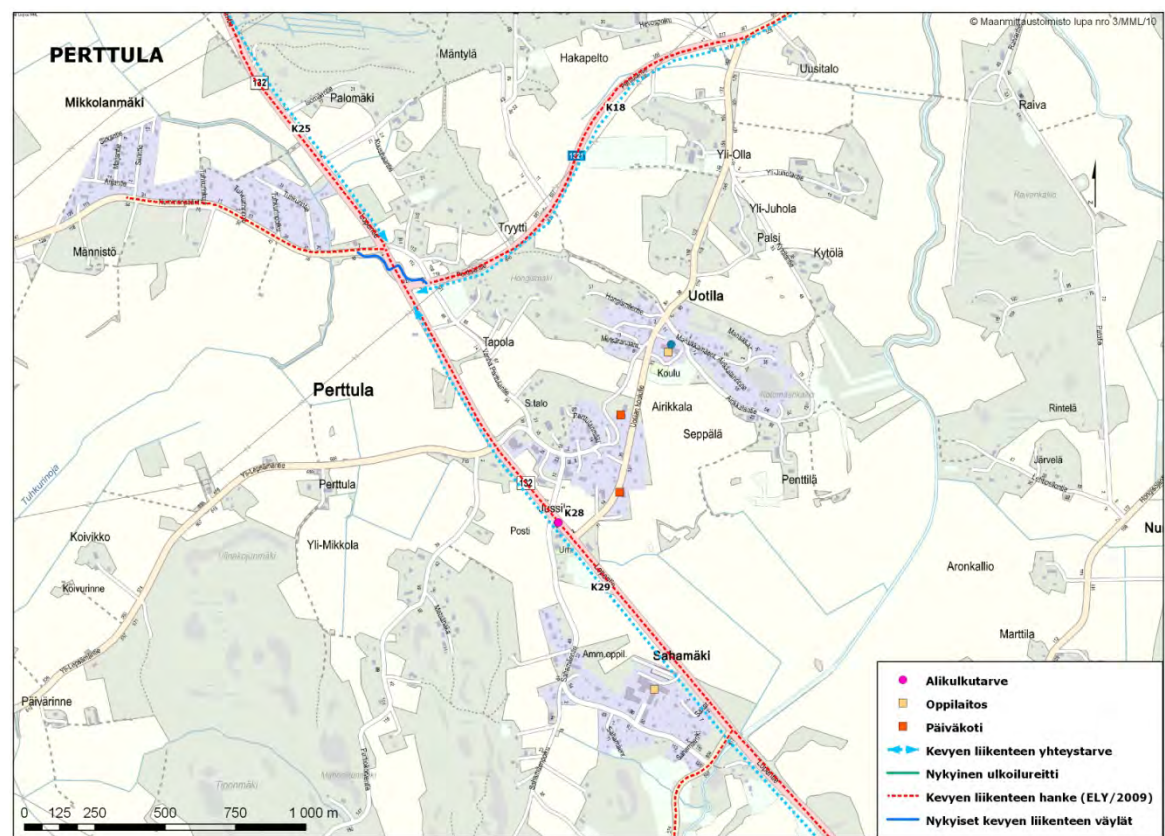

Kuva 13. Røykkä.

Kuva 14. Herunen.

Kuva 15. Perttula.

Taajamien väliset yhteistarpeet

Taajamien väliset **kevyen liikenteen väylätarpeet** on esitetty sekä ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankkeiden hankekorissa että kunnan omissa suunnitelmissa. Suurimmilta osin nämä esitetyt tarpeet ovat yhteneväiset. ELY-keskuksen hankekorissa on noin 20 kevyen liikenteen väylähanketta, joista korkeamman prioriteetin hankkeiksi on esitetty neljä hanketta. Näistä varsinaisesti taajamien välisiä hankkeita ovat kevyen liikenteen väylä Rajamäentien varteen Kirkonkylästä Rajamäelle sekä Lahnuksentien varteen nykyisen väylän päättymiskohdasta kunnan rajan yli Espoon puolelle.

Lisäksi kevyen liikenteen hankekorissa ovat maantien 132 hankkeet, joista ensimmäisenä on Lopentie Perttulan kohdalla Sahamäentien liittymästä Perttulantien liittymään. Toisena maantien 132 hankkeena korissa on Klaukkalantie Kirkkotien liittymästä pohjoiseen Lammaskujan liittymään saakka. Kyseisellä osuudella Järvihaantien ja Kirkkotien liittymien välissä sijaitsee kevyen liikenteen polkuyhteys, joka kulkee osittain metsässä ja pellon reunassa Klaukkalantien läheisyydessä. Väylä on yksityisellä maalla, ja se ei kuulu ELY-keskuksen tai kunnan kevyen liikenteen verkostoon.

Korkeamman prioriteetin lisäksi ELY-keskuksen hankekorissa on useita alemman prioriteetin hankkeita. Tämän kiireellisyysluokan hankkeet voidaan kuitenkin toteuttaa hyvinkin nopealla aikataululla, mikäli kunta on halukas osallistumaan hankkeen rahoittamiseen. Alemman prioriteetin hankkeita ovat muun muassa kevyen liikenteen väylät Kirkonkylästä, Klaukkalasta ja Röykästä Perttulaan, Valkjärventie, Kirkkotie, Raalantie Karhunkorvesta Nukariin, Kiljavantien Röykan puoleinen osuus sekä Hämeenlinnantie kunnan eteläiseltä rajalta Karhunkorpeen. ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa kuuluvat hankkeet on esitetty sivulla 27 olevassa kartassa seudullisten hankkeiden yhteydessä.

Kunnan suunnitelmissa on myös esitetty kevyen liikenteen yhteystarve Kirkonkylästä Ojakkalaan Ojakkalantien kautta. Tämä hanke ei kuitenkaan ole ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa. Nykyinen kevyen liikenteen väylä Palojoelta kirkonkylän suuntaan päättyy Ojakkalassa Hämeenlinnantielle (mt 130).

Ulkoilureittien osalta on esitetty useita uusia yhteystarpeita. Kirkonkylästä yhteydet suuntautuvat Nukariin sekä Kirkonkylästä etelään päin. Lisäksi on esitetty lyhyempiä, osittain taajaman sisäisiä, uusia ulkoilureittejä. Nämä sijoittuvat mm. kirkonkylän pohjoispuolelle sekä Perttulantien pohjoispuolelle. Rajamäelle esitetyt ulkoilureittien yhteystarpeet sijoittuvat Kiljavannummen ulkoilureitistön tuntumaan. Rajamäen ja Herusten välille on esitetty ulkoilureittiyhteyttä Ketunpesästä Isokallioon ja Pinninnummelle. Muita ulkoilureittitarpeita on esitetty mm. Klaukkalan ja Lintumetsän väliseen maastoon (Isosuo reitti).

5.2 Seudulliset yhteystarpeet

ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa seudullisia kevyen liikenteen hankkeita on muutamia. Näistä korkeimmalle on toistaiseksi priorisoitu jatkuvan kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen Klaukkalasta Espoon Lahnuksen. Kevyen liikenteen väylän alkamiskohta olisi nykyisen väylän päättymiskohdassa Harjulan eteläpuolella, josta väylä jatkuisi Lahnuksentien varrelle kunnan rajan yli Espoon puolelle Lahnuksen. Toinen Nurmijärveltä Espoon suuntaan esitetty kevyen liikenteen yhteys sijoittuu Takulantien (mt 11339) varteen Lepsämäntieltä Majalammentien liittymään lähellä Espoon rajaa. Tämä hanke on esitetty ELY-keskuksen hankekorissa alemman prioriteetin hankkeena.

Nurmijärveltä Vantaan puolelle suuntautuvia kevyen liikenteen yhteystarpeita on ELY-keskuksen hankekorissa kaksi. Näistä ensimmäinen on kevyen liikenteen väylän rakentaminen Hämeenlinnantien (mt 130) varteen. Väylän on esitetty alkavan Vantaan puolella Klaukkalantien liittymästä ja jatkuvan Nurmijärvellä aina Raalantien liittymään saakka. Toinen Nurmijärveltä Vantaalle suuntautuva kevyen liikenteen väylä sijoittuu Riipiläntien (mt 11455) varteen. Nämä molemmat hankkeet ovat hankekorissa alemman prioriteetin hankkeina.

Kuvassa 16 on esitetty Uudenmaan ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa olevat hankkeet niille määritetyn kiireellisyysluokan mukaisina. ELY-keskuksen hankekorissa ovat mukana erilliset kevyen liikenteen väylähankkeet, jotka eivät kuulu mihinkään laajempaa kokonaisuuteen. Hankkeet on jaettu kolmeen kiireellisyysluokkaan A1, A2 ja A3. Korkeimman prioriteetin, A1-luokan hankkeet muodostavat kymmenen kiireellisimmän kärkihankkeen ryhmän Uudellamaalla. Kiireellisyysluokkien A2 ja A3 hankkeita on koko Uudenmaan ELY-keskuksen alueella noin 30.

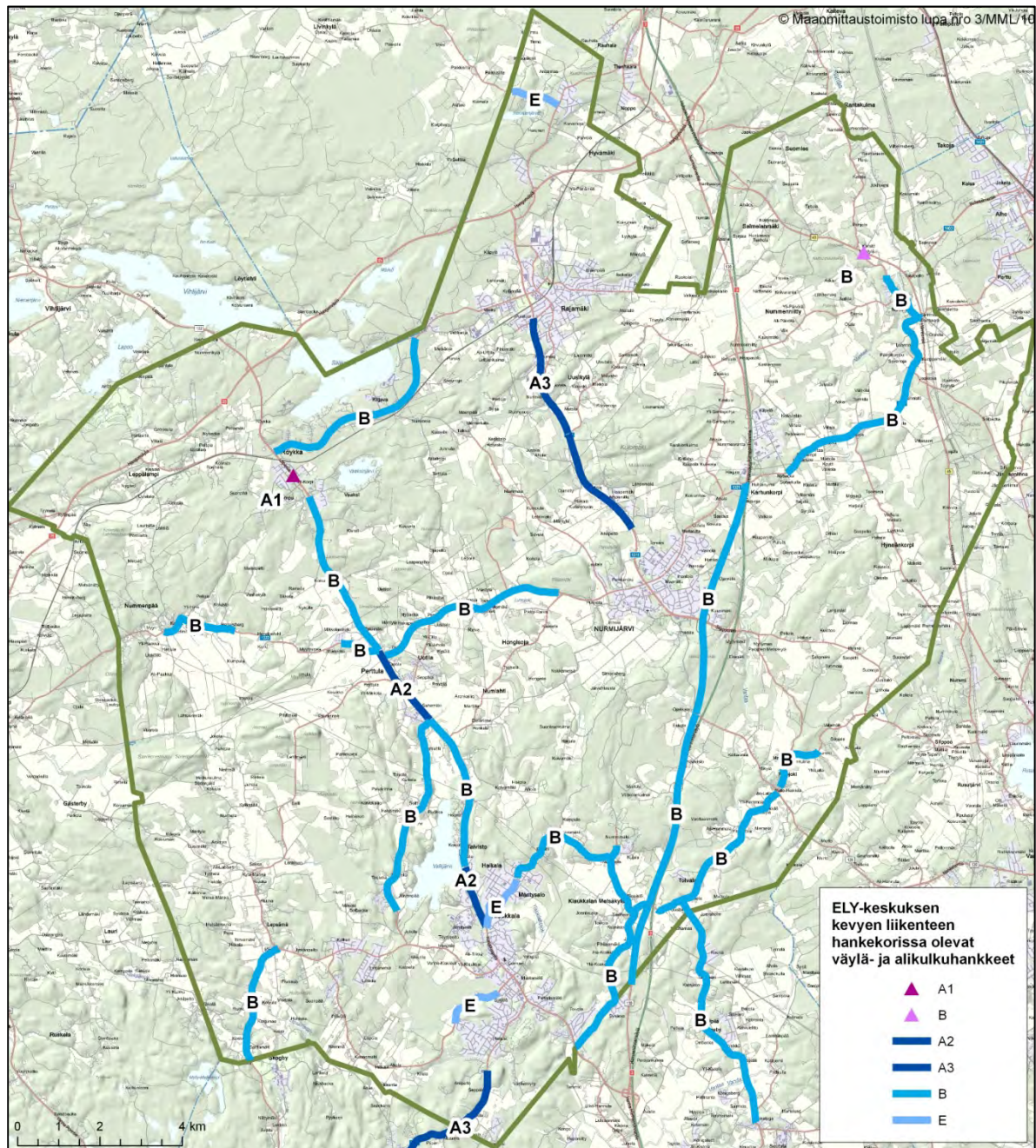
ELY-keskus toteuttaa kevyen liikenteen väylähankkeita rahoitustasonsa mahdollistamassa laajuudessa ensisijaisesti kiireellisyysluokasta A1. Kunnan aloitteesta ja rahoitamana voidaan toteuttaa myös A2- ja A3-luokkien hankkeita, jolloin ELY-keskuksen rahoitusosuudesta neuvotellaan tapauskohtaisesti. ELY-keskuksen rahoitusosuus on A2-hankkeissa korkeintaan 50 % ja A3-hankkeissa korkeintaan 20 %. ELY-keskus ei rahoita kiireellisyysluokan B hankkeita, joita koko Uudellamaalla on noin 230. Luokalla E tarkoitetaan korista erikseen otettuja tai poistettuja hankkeita. Hankekorista voidaan poistaa tai siirtää erilleen hankkeita, mikäli ne esimerkiksi sisältyvät muihin hankekoireihin tai suunnitelmiin, niille ei voida osoittaa maankäyttö- ja rakennuslain 83§:n mukaista maantien liikennealuetta tai ne sijaitsevat teillä, jotka palvelevat pääasiassa paikallista liikennettä.

ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa on keväällä 2010 kaksi kevyen liikenteen alikulkuhanketta. Korkean prioriteetin hankkeena on esitetty Røykän alikulku

maantielle 132 Rökän keskustan kohdalle, ja alikulku on esitetty myös kunnan hanke-
luettelossa. Alemman prioriteetin hankkeena (B) on esitetty Rantakulman liittymän ali-
kulkua kantatielle 45 Nukarissa.

Kunnan esittämät kevyen liikenteen sekä ulkoilureittien seudulliset yhteystarpeet nä-
kyvät koko Nurmijärven käsittävällä liitekartalla.

Kuva 16. Uudenmaan ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorin Nurmijärvellä sijaitsevat hankkeet.

5.3 Liikenneturvallisuus

Nurmijärven liikenneturvallisuussuunnitelma

Nurmijärvelle laaditaan liikenneturvallisuussuunnitelmaa, joka valmistuu syksyllä 2010. Liikenneturvallisuussuunnitelmatyön yhteydessä laadittiin onnettomuusanalyysi Nurmijärvellä vuosina 1999-2008 tapahtuneista liikenneonnettomuuksista. Tilastokeskuksen onnettomuustilastojen mukaan kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli tänä aikana tapahtunut 26, loukkaantumiseen johtaneita 431 ja omaisuusvahinkoon johtaneita yhteensä 1505. Entisen Tiehallinnon onnettomuusrekisterin tietojen mukaan vuosina 2004-2008 jalankulkija- ja polkupyöräonnettomuuksia oli yhteensä noin 3 % kaikista tieliikenneonnettomuuksista, mutta henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista niiden osuus oli 9 %. Tiehallinnon tietojen mukaan viiden vuoden aikana näissä onnettomuuksissa kuoli 1 ja loukkaantui 17 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Muutamaa vuotta lukuun ottamatta Nurmijärvellä on tapahtunut hieman enemmän onnettomuuksia Uudenmaan maakunnan keskiarvoon verrattuna.

Nurmijärven liikenneturvallisuussuunnitelmaan liittyen järjestettiin syksyllä 2009 asukaskysely, jolla kartoitettiin kuntalaisten liikkumistottumuksia, näkemyksiä liikenneturvallisuuden nykytilasta sekä liikenneturvallisuuden kannalta vaarallisiksi koettuja kohteita. Kyselyyn vastasi yhteensä yli 1000 henkilöä. Kevyt liikenne ja sen turvattomuus nousi tuloksissa selvästi esiin. Selvästi muita kulkutapoja turvattommaksi kulkutavaksi arvioitiin kevyt liikenne, ja merkittävimmäksi syyksi tähän esitettiin kevyen liikenteen yhteyksien riittämättömyys. Esiin nousivat myös monet vaaralliset ajoneuvo liikenteen ja kevyen liikenteen risteämiskohdat. Syiksi kevyen liikenteen väylien ja turvallisten risteämiskohtien lisäämistarpeelle ilmenivät ajoneuvoliikenteen ylinopeudet, autoilijoiden piittaamattomuus kevyestä liikenteestä sekä valaistuksen puute.

Asukaskyselyssä kysyttäessä arviota liikenneturvallisuuden tilasta kokonaisuutena Nurmijärvellä vain pieni osa vastaajista arvioi tilan erittäin hyväksi tai erittäin huonoksi. Alle 1 % vastaajista piti liikenneturvallisuuden tilaa erittäin hyvänä ja hieman yli 5 % erittäin huonona. Kolmasosa vastaajista ei pitänyt liikenneturvallisuuden tilaa hyvänä eikä huonona. Melko huonoksi ja melko hyväksi tilan arvioineiden osuus oli kummankin noin 30 %. Asteikolla 1-5 (1=erittäin huono ... 5=erittäin hyvä) vastaajat arvioivat liikenneturvallisuuden tilaksi näin ollen Nurmijärvellä 2.9. Vastaava arvosana on ollut esimerkiksi Raaseporissa 3.0 ja Imatran seudulla 3.6 (liikenneturvallisuussuunnitelmat valmistuvat vuonna 2010), Länsi-Turunmaalla 2.8 ja Kemiönsaarella 2.7 (vuonna 2009) sekä Inkoossa ja Siuntiossa 2.5, Hangossa 2.6, Järvenpäässä 2.9 ja Porvoossa 2.8 (vuosina 2007-2008).

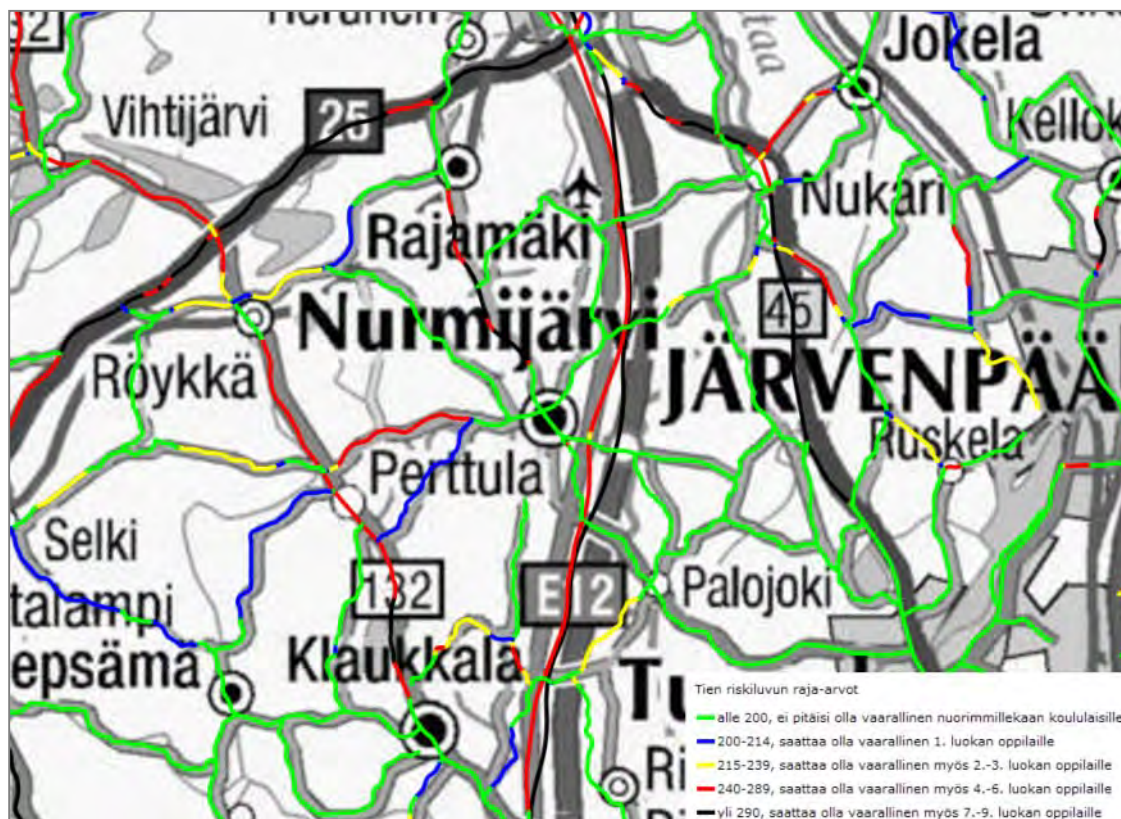
Koulutiet

Koululiitu-ohjelmalla tarkasteltuna suuri osa Nurmijärven maanteistä on koululaisille melko turvallisia. Koululiitu-menetelmässä käytetään tierekisteristä saatavia tiestön ja liikenteen ominaisuustietoja, kuten tiedot valaistuksesta, kevyen liikenteen väylästä, nopeusrajoituksesta ja liikennemäärästä. Tietojen perusteella lasketaan tieosuuksittain vaarallisuusindeksi, jonka avulla koulutien turvallisuutta voidaan arvioida ottaen huomioon oppilaiden ikä ja valmiudet kulkea liikenteessä.

Oheisessa kuvassa 16 on esitetty tieosuudet eri väreillä Koululiitun tien suuntaisten riskilukujen mukaan. Erittäin vaarallisia tieosuuksia, joita pidetään vaarallisina myös ylimpien luokkien oppilaille, on Nurmijärvellä muutamia. Valtateiden 3 ja 25 sekä kantatien 45 lisäksi nämä osuudet sijoittuvat maantielle 1311 Kirkonkylän ja Rajamäen välillä sekä maantielle 132 Klaukkalan pohjoispuolella. Kartassa punaisella merkittyjä tieosuuksia, jotka voivat olla vaarallisia myös 4. – 6. luokan oppilaille, on maantiellä 130, maantiellä 1311 Kirkonkylän ja Rajamäen välillä sekä maantiellä 132 Klaukkalan ja Röykän välillä. Vaaralliseksi luokiteltujen teiden riskilukua nostavat mm. kevyen lii-

kenteen väylän puuttuminen, suuret ajoneuvoliikenteen liikennemäärät ja korkea nopeusrajoitus. Lähes kaikki Koululiiton mukaan vaaralliset tieosuudet ovat Uudenmaan ELY-keskuksen kevyen liikenteen hankekorissa.

Kuva 17. Koululiiton mukaiset riskiluvut.

Kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen risteämiskohdat

Nurmijärven maantieverkolla on noin 100 ELY-keskuksen suojatietä sekä lukuisia katuverkolle sijoittuvia suojateitä. Kunnan alueella on myös kevyen liikenteen yli- ja alikulkuja, joissa kevyt liikenne ja ajoneuvoliikenne risteävät turvallisesti eritasossa. Entisen Uudenmaan tiepiirin alueelle on laadittu suojateiden liikenneturvallisuukselvitys vuosien 2007 ja 2008 aikana. Selvityksessä kartoitettiin maantieverkolla olevien suojateiden liikenneturvallisuuksentaso. Työssä selvitettiin suojateiden kohdalla tapahtuneet liikenneonnettomuudet sekä verrattiin suojateiden nykytilaa entisen Tiehallinnon kevyen liikenteen suunnitteluohjeeseen. Lisäksi määritettiin tarvittavat parantamistoimenpiteet ja niiden tehokkuus (henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien vähentäminen), arvioitiin toimenpiteiden kustannusvaikutukset sekä priorisoitiin parantamistoimenpiteet kiireellisyyssjärjestykseen. Parantamistoimenpiteet jaoteltiin kolmeen eri luokkaan; pikaparannustoimenpide (keskisaareke), suhteellisen suuri toimenpide (liikennevalot) ja suuri toimenpide (alikulku).

Työssä esitettiin noin 80 %:lle Nurmijärvellä sijaitsevista suojateista toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Toimenpiteiksi esitettiin keskikorokkeiden ja hidadeiden rakentamista, liikennevaloja sekä kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen risteämiskohdan muuttamista eritasoon.

5.4 Suunnitteluperiaatteet

Kevyen liikenteen väylien suunnittelua koskevia ohjeita ovat mm. Tielaitoksen ohje "Kevyen liikenteen suunnittelu" vuodelta 1998 sekä Tiehallinnon julkaisu "Kevyen liikenteen väylät liikuntapaikkoina" vuodelta 2005. Ohjeissa on käsitelty mm. väylän teknisiin ratkaisuihin liittyviä asioita (suuntaus, poikkileikkaus yms.), liittymäjärjestelyitä. Kevyen liikenteen väyliä koskevat ohjeet ovat pääosin sovellettavissa myös ulkoilureittien suunnittelussa. Ohessa on esitetty muutamia poimintoja ohjeista.

Väylän suuntaus

Ajoradasta reunatuella erotetut kevyen liikenteen väylät noudattavat ajoradan suuntausta, ja myös muutaman metrin välikaistalla ajoradasta erotetut väylät noudattavat ajoradan suuntausta ainakin osittain. Sen sijaan erillisten jalankulku- ja pyöräteiden sekä ulkoilureittien suuntaus suunnitellaan erikseen. Lähtökohtana suunnittelussa ovat lyhyet, sujuvat ja helppokäyttöiset reitit. Myös maisemalliset ja esteettiset näkökohdat tulee ottaa huomioon. Rakennetussa ympäristössä suuntauksen suunnittelun mahdollisuudet ovat kuitenkin rajallisia, joten suuntauksen on ensisijaisesti noudatettava rakennusten massoittelua ja julkisivujen linjaa.

Suuntauksen suunnittelussa mitoitusterusteita ovat mitoitussnopeus, reaktioaika sekä väylän kitkaolosuhteet. Pyöräliikenteen mitoitussnopeudet ovat pääverkolla 30 km/h ja lähiverkolla ja ulkoilureiteilla 20 km/h. Ajoneuvoliikenteen ja muun pyöräliikenteen risteämiskohdissa mitoitussnopeus on 15-20 km/h. Jalankulun mitoitussnopeutta käytetään vain liikennevalojen suunnittelussa ja liittymien näkemäalueilla tiiviisti rakennetussa ympäristössä. Jalankulun mitoitussnopeus on 1 - 1,4 m/s.

Näkemien huomioon ottaminen kevyen liikenteen väylän suunnittelussa on tärkeää sekä liikenneturvallisuuden että väylän käyttömukavuuden vuoksi. Kevyen liikenteen väylien linjaosuuksien mitoitukseen vaikuttavat näkemät ovat pysähtymisnäkemä ja kohtaamisnäkemä. Pysähtymisnäkemällä tarkoitetaan matkaa, jonka etäisyydeltä ajoneuvon kuljettajan on nähtävä tiellä oleva este voidakseen normaaliolosuhteissa pysäyttää ajoneuvonsa ennen estettä. Kohtaamisnäkemä on puolestaan matka, jonka etäisyydeltä kahden kohtaavan ajoneuvon kuljettajan on nähtävä toisensa voidakseen normaaliolosuhteissa pysähtyä yhteenajon välttämiseksi. Pysähtymisnäkemän arvot riippuvat mitoitussnopeudesta, väylän pituuskaltevuudesta ja laatuluokasta. Hyvällä tai tyydyttävällä laatutasolla korkeintaan 4 % pituuskaltevuudella pysähtymisnäkemän arvot ovat 13 – 38 metriä. Kohtaamisnäkemän pituus on kaksi kertaa pysähtymisnäkemä.

Kevyen liikenteen väylän linjauksella voidaan vaikuttaa väylän käyttömukavuuteen ja liikenneturvallisuuteen. Väylät tulisi linjata maiseman ja rakennetun ympäristön elementtejä seuraten ja välttämällä yksitoikkaisia suoria osuuksia. Maiseman pääelementtejä kuten peltoaukeita, metsänreunoja ja muita näkyviä kohteita ei tulisi linjauksessa tarpeettomasti rikkoa. Liikenneturvallisuus huomioon ottaen linjaus suunnitellaan siten, että risteämiskohdat ajoneuvoliikenteen kanssa pyritään pitämään mahdollisimman vähäisinä.

Kevyen liikenteen väylän linjaus suunnitellaan maaston mukaisesti suoria ja ympyräkaaria käyttäen ja etenkin ulkoiluteilla vapaasti maaston mukaan. Kaarresäteen arvo mitoitussnopeudella 20 km/h on 15 – 20 metriä laatuluokasta riippuen.

Myös kevyen liikenteen väylän tasaus suunnitellaan vapaassa maastossa ensisijaisesti maaston muotoihin ja rakennetussa ympäristössä rakennuksiin tukeutuen. Leikkauksia ja penkereitä tehdään tarvittaessa. Pituuskaltevuuden suunnittelussa pyritään mahdollisimman pieniin korkeuseroihin, ja suositeltu pituuskaltevuuden maksimiarvo on 8 %. Kaltevuuden ohjearvoon vaikuttaa kuitenkin mäen pituus, joten lyhyissä nousuissa ja

laskuissa arvo voi olla suurempi, kun taas pidemmällä matkalla kaltevuuden tulisi olla pienempi. Tiehallinnon kevyen liikenteen suunnitteluohjeiden mukaan kevyen liikenteen käyttämän väylän pituuskaltevuus tasolla "hyvä" tulisi olla kuitenkin alle 5 % esteettömyyssiistä johtuen. Monille lievästikin liikkumisesteisille 8 %:n kaltevuus on maksimi lyhyissä nousuissa ja jo 5 % kaltevuus voi aiheuttaa liikkumisvaikeuksia. Tällaisille väylille, joita käyttävät myös liikuntaesteiset, tulee pituuskaltevuutta joko loiventaa tai suunnitella levähdystasanteita sopivin välimatkoin.

Lisäksi suunnittelussa otetaan huomioon kevyen liikenteen väylän sivukaltevuus. Sivukaltevuus kaarteiden sisäpuolen suuntaan parantaa ajomukavuutta ja väylän kuivatusta. Sivukaltevuuden normaaliarvo on 2 %.

Kevyen liikenteen väylän suunnittelussa tulee lisäksi kiinnittää huomiota viitoitukseen. Viitoituksen tulee olla riittävä ja selkeä. Viitoitettavien kohteiden valinnassa tulee ottaa huomioon myös työmatka- ja pitkän matkan liikenne (5 – 10 kilometrin päässä olevat kohteet).

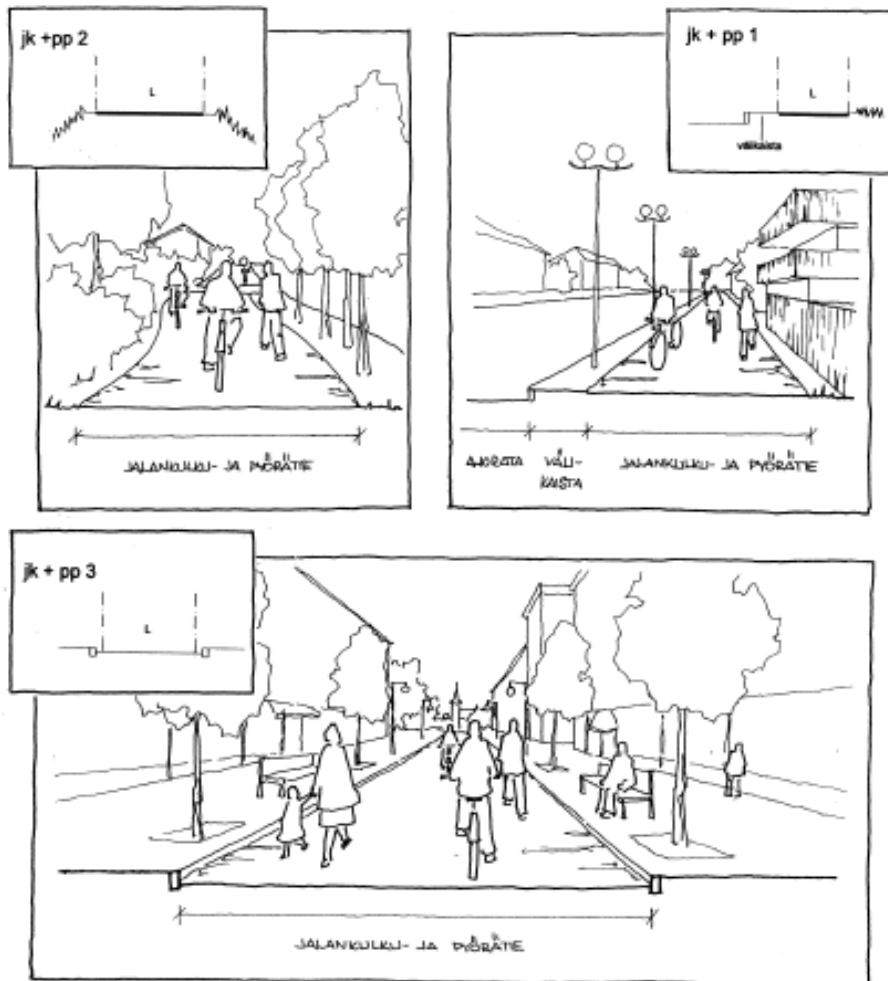
Väylän poikkileikkaus

Kevyen liikenteen väylän poikkileikkauksen valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat mitoitettava liikennetilanne eli väylän käyttäjämäärä, kunnossapitokaluston tilavaatimukset ja käytettävissä oleva tila, ympäröivä maankäyttö sekä maisemalliset näkökohdat. Teoreettisen poikkileikkauksen leveyden määrittävät liikenneyksiköiden (jalankulkija, pyöräilijä, jne.) perusmitat ja liikkumisvarat muihin tienkäyttäjiin. Oheisessa taulukossa on esitetty yksinkertaistetut perusmitoitukset keskustan ulkopuolella sijaitsevalle kevyen liikenteen väylälle.

Taulukko 1. Tielaitoksen kevyen liikenteen suunnitteluohjeen mukainen yleisperiaate keskustojen ulkopuolisten väylien mitoituksessa.

Väylän tyyppi	Väylän leveys (m)
Jalkakäytävä	2.5 (2.25)
Eroteltu jalankulku- ja pyörätie (yhteensä)	4.0 - 4.5
Yhdistetty jalankulku- ja pyörätie	
pientaloalueella	3.0 - 3.5
kerrostaloalueella	3.5 - 4.0
erillisenä lähireittinä	3.0
erillisenä alue- tai pääreittinä	3.5 - 4.0

Tiehallinnon suunnitteluohjeessa on esitetty erilaisia poikkileikkaustyyppisiä jalkakäytävälle, pyörätielle sekä näiden yhdistelmälle. Oheisessa kuvassa on esitetty yhdistetyn jalankulku- ja pyörätien poikkileikkaustyyppit. Liikennetilanteen leveys (L) määräytyy mitoitettavan liikennetilanteen (kuinka monta jalankulkijaa ja pyöräilijää väylällä kulkee rinnakkain) sekä mitoitusliikenteen mukaan.

Kuva 18. Yhdistetyn jalankulku- ja pyörätien poikkileikkaustyyppit. (Tielaitoksen kevyen liikenteen suunnitteluohje)

Esteettömyys

Esteettömyyteen liittyviä ohjeita ja määräyksiä on sekä rakentamismääräyskokoelmassa että RT-ohjekorteissa ja erillisissä ohjeissa, joita ovat laatineet mm. eri vammaisjärjestöt. Helsingin kaupungin SuRaKu-projektissa on laadittu esteettömyyskriteerit ja ohjekortit suunnittelulle. Toimivat esteettömät alueet ja katkeamattomat esteettömät kulkuväylät edellyttävät kaikkien väylän rakenteiden ja yksityiskohtien esteettömyyttä, esteettömien reittien loogista jatkuvuutta ja rakenteiden yhteensopivuutta.

Esteettömyydelle asetetut tavoitteet on ohjeissa jaettu kahteen tavoitetasoon: erikoistaso ja perustaso. Esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit määritellään aluekohtaisesti ennen toteutussuunnittelun käynnistymistä. Suunnittelussa ja rakentamisessa käytetään kunkin alueen tavoitetaso mukaisia mitoitus- ym. ohjeita.

Tavoitteena on, että kaikki uudisrakentaminen on vähintään esteettömyyden perustason mukaista. Peruskorjauksessa pyritään vastaavasti vähintään perustason tavoitteen, mutta poikkeuksellisissa olosuhteissa (korkeuserot, historialliset arvot ym.), voidaan hyväksyä myös kiertävät esteettömät reitit.

Ulkoilureittiin liittyviä suunnitteluperiaatteita

Ulkoilureitit tarjoavat pysyvästi käyttökelpoisen ja esteettömän kulkureitin sekä mielenkiintoisen ja viihtyisän ulkoilu ympäristön. Ulkoilureitin tulee olla maisemallisesti miellyttävä ja kiinnostava. Pitkiin reitteihin liittyy myös erilaisia palveluja ja tauko- sekä yöpymispaikkoja. Reittejä käytetään enemmän, jos ne alkavat ja päättyvät tukialueille, joita ovat esimerkiksi matkailukeskukset, leirintäalueet sekä hiihto- ja urheilukeskukset. Ulkoilureitit palvelevat monipuolisesti erilaisia liikuntamuotoja ja muita harrastuksia. Lisäksi reittejä käytetään asiointi- ja työmatkaliikenteeseen. Ulkoilureittejä voidaan jaotella usealla eritavalla, esimerkiksi käyttötarkoituksen, kulkutavan, reitin pituuden, käyttäjien, käytön tiheyden, reitin teeman tai kohderyhmän mukaan.

Erilaisia reittityyppejä ovat esimerkiksi: eräretkeily-, retkeily-, luonto- ja lähireitit. Lähireitit sijaitsevat taajamissa tai niiden lähistöllä. Viikkaan käytön takia ne tulee rakentaa kulutusta kestäviksi ja riittävän leveiksi. retkeily- ja eräretkeilyreitit sijaitsevat kauempana taajamista ja ne sijaitsevat kauempana taajamista sekä ovat yleensä luonnonmukaisempia kuin lähireitit.

Reitin poikkileikkaus

Eri liikuntamuodoilla on erilaisia vaatimuksia reiteille, mutta samalla reitillä voidaan yleensä harrastaa useaa liikuntamuotoa. Esimerkiksi samaa reittiä voidaan käyttää kesällä patikointiin ja talvella hiihtoon ja riittävän leveitä reittejä maastopyöräilyyn. Pyöräilyreittejä voidaan linjata kevyen liikenteen väylille, ulkoiluteille sekä vähäliikenteisille yleisille teille. Reitin poikkileikkaus, valaistustarve ja perustamistapa vaihtelevat käyttötarkoituksen mukaan. Tyyppipoikkileikkaukset sekä rakennekerrokset erilaisista ulkoilureiteistä on esitetty raportin liitteenä. Ulkoiluteiden normaalileveys on kolme metriä, mikä riittää kahden rinnakkain kulkevan jalankulkijan ja pyöräilijän kohtaamiseen. Viikkailla väylillä käyttäjämäärän ollessa yli 1000/ henkilöä /vrk leveyden tulee olla 3,5 metriä. Ylimääräinen leveys parantaa ulkoilutien turvallisuutta ja käyttömukavuutta erityisesti silloin, kun ulkoilutiellä liikutaan paljon lasten kanssa ja pyöräillen.

Perustelluissa tapauksissa, esimerkiksi vähäliikenteisellä vaikeaan maastoon sijoituvalla osuudella, ulkoilutie voi olla kapeampi, mutta tällöinkin tulisi pyrkiä vähintään 2,5 metrin leveyteen. Mikäli tähänkään leveyteen ei päästä, voidaan vaihtoehtoisesti tehdä rakennettu polku, joita voidaan käyttää hiljaisilla reiteillä ja täydentävinä yhteyksinä tai oikoreitteinä. Tällaisia polkuja ei yleensä ole mahdollista pitää talvisin kunnossa eikä polkuja lasketa kuuluvaksi ulkoilutieverkkoon. Varsinaisten ulkoiluteiden tulee muodostaa verkko siten, että se on yhtenäinen ja jatkuva myös standardiiltaan.

Luhtajokilaakson ulkoiluteiden rinnalle rakennettavat latu-urat toteutetaan kaksisuuntaisina perinteiselle hiihtotyylille tarkoitettuina latupareina, joiden tilantarve on noin 3 metriä. Auratun ulkoilutien ja latu-uran väliin tulisi jättää tilaa yli 2 metriä, mahdollisesti jopa 3-7 metriä. Leveä välikaista mahdollistaa latu-uran hyvän maastoon sijoittamisen ja vähentää auraslumesta ja hiekoitushiekasta johtuvia ongelmia. Välikaistalla voi olla puita ja pensaita, mutta tällöin on huolehdittava lisävalaistuksesta tai varmistua siitä, että ulkoilutien valaistus riittää ladulle asti kasvillisuudesta huolimatta. Ahtaissa paikoissa välikaistan leveydestä on mahdollista tinkiä. Latupohjan minimileveys määräytyy latukoneen mukaan.

Rakennekerrokset

Ulkoilureitin rakentamisen rakennekerrokset ja kustannukset riippuvat reitin halutusta tasosta sekä pohjaolosuhteista. Vähän painuvalle alustalle kuntoreitti voidaan rakentaa pienillä rakennekerroksilla maanpintaa myötäillen. Kestäviä maapohjia ovat moreenit, kallio, karkearakeiset maat, savi ja siltti. Huonommin kantavia ovat turve, lieju ja elo-

peräiset maat. Hyvin kevyt kuntoreitti voidaan perustaa maastoon jyrsimellä, joka murskaa kannot, juuret ja pienpuuston paikoilleen noin 15 cm syvyyteen asti.

Kantavilla pohjamailla riittää kantavaksi kerrokseksi noin 10 cm paksuinen kerros läpimitaltaan 0 – 32 mm soraa tai murskesoraa. Kerros voidaan levittää suoraan pohjamaan päälle. Hyvin kantavalle ja tasaiselle pohjamaalle voidaan levittää päällystemateriaali, esimerkiksi kivituhka, suoraan. Heikosti kantavalla pohjamaalla (kosteikot, suo-peräiset alueet) käytetään tasoitetun maapohjan päällä suodatinkangasta ja noin 30 cm paksuista murskesorakerrosta.

Reitin kuivatus on kuntoreitin käyttökelpoisuuden kannalta ehdoton edellytys. Väärin ojitettu tai salaojitettu reitti on altis routavaurioille ja sateisina aikoina lammikot ja liettyminen haittaavat reitin käyttöä. Kuntoreitin kuivatustarve määräytyy maanpinnan muotojen ja pohjamaan rakeisuuden mukaan. Pintavesi ei saa tulla reitin tuntumassa. Pintakuivatus hoidetaan kallistuksin, avo-ojin ja rummuin. Reitti kallistuu noin 1 % keskeltä sivuojiin päin. Rinnepaikoissa ojitus tehdään reitin ylärinteen puoleiselle reunalle ja johdetaan rumpujen avulla reitin alapuolelle. Halkaisijaltaan alle 300 mm rumpuja ei kannata käyttää. Myös niissä kohdissa, joissa reitti kulkee ojan tai kosteikon ylitse, rakennetaan rumpu reitin alitse.

5.5 Kunnossapito

Alla on ohjeita, jotka koskevat rakennettuja Nurmijärven kunnan ja maanteiden kevytliikenneväyliä. Muita, kuten puistokäytäviä tai liikuntapuolen reitistöjä koskevat kunkin vastuutahon omat luokitukset.

Katuverkko

Nurmijärven kunnan katuverkolle on laadittu kunnossapitoluokitus, jonka tarkoituksena on määrittää kunnossapitotoimenpiteille tarkoituksenmukainen järjestys ja väylien kunnolle tavoitteellinen laatutaso. Kunnossapitoluokitusta tehtäessä perusteena ovat olleet liikenteen laatu ja tarpeet sekä liikennemäärä. Luokitukseen ei vaikuta se, kenelle kyseisen liikenneväylän hoito kuuluu.

Kadut on jaettu kolmeen kunnossapitoluokkaan, jotka ovat:

1. luokka: pääkadut,
2. luokka: kokoojakadut ja
3. luokka: asunto- ja tonttikadut sekä kunnan hoidossa olevat yksityistiet.

Kevyen liikenteen väylän kunnossapitoluokka määräytyy viereisen kadun kunnossapitoluokan mukaan. Tästä poikkeuksena kuitenkin kolmannen luokan katujen varrella olevat kevyen liikenteen väylät ja puistokäytävät sekä erilliset kevyen liikenteen väylät kuuluvat toiseen kunnossapitoluokkaan.

Aurauksen aloituskriteerit ja toimenpideajat on määritetty kunnossapitoluokittain. Aurauksen aloitus aloittaa kunnossapitoluokasta riippuen silloin, kun lunta on kertynyt arkisin 4 cm (1. luokka), 8 cm (2. luokka) tai 10 cm (3. luokka). Viikonloppuisin ja pyhäpäivisin rajat ovat vastaavasti 6, 10 ja 12 cm. Aurauksen toimenpideajat ovat puolestaan 4, 6 ja 10 tuntia tarpeen syntymisestä. Ensimmäisen luokan kaduilla yöllisen lumisateen jälkeen aurauksen tulee olla suoritettu klo 7.00 mennessä. Poikkeuksellisen voimakkaan lumisateen (yli 10 cm 6 tunnin aikana) vuoksi toimenpideajat voivat kuitenkin ylittyä. Liukkauden torjuntaa suoritetaan tarvittaessa.

Eri kunnossapitoluokkiin kuuluvat kadut ja tiet on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 2. Katujen, teiden ja kevyen liikenteen väylien kunnossapitoluokitus 2007.

Tie tai katu	Kunnossapitoluokka	Tie tai katu	Kunnossapitoluokka
Kiljavantie	1	Seppäläntie	2
Kirkkotie	1	Susitie	2
Kuonomäentie	1	Toreenintie	2
Havumäentie	2	Väinöläntie	2
Isoseppälä	2	Isokalliontie	2
Järvihaantie	2	Jokisentie	2
Karsillantie	2	Jussilantie	2
Ketunkallio	2	Keskusraitti	2
Myllärintie	2	Kumpurantie	2
Ojaniituntie	2	Lokatie	2
Professorintie	2	Matkuntie	2
Puhdistamontie	2	Patruunantie	2
Syrjäläntie	2	Perämatkuntie	2
Vaskomäentie	2	Pinnintie	2
Viirintie	2	Puistotie	2
Viljelystie	2	Tekniikantie	2
Vuorenhaltijantie	2	Tykkimäentie	2
Yli-Kunnarinmutka	2	Urttilantie	2
Ylitilantie	2	Valta-akseli	2
Yrittäjätie	2	Vanha Rajamäentie	2
Alasorvantie	2	Yrityspuistontie	2
Aleksis Kiven tie	2	Kassakummuntie	2
Heikkiläntie	2	Länsiportti	2
Ihantolantie	2	Risusillantie	2
Ilvestie	2	Rusthollintie	2
Ilvesvuorenkatu	2	Takamaantie	2
Karhutie	2	Vaaksintie alku Rusthollintielle	2
Keskustie	2	Kalkerintie	2
Kuusimäentie	2	Lintuparvantie	2
Laiduntie	2	Metsälinnuntie	2
Laurinkaari	2	Numminiituntie	2
Otsotie	2	Nummipolku	2
Pekontie	2	Kaikki muut kadut	3
Punamullantie	2	Yksityistiet	3

Maantieverkko

Tielaitoksen (nyk. Liikennevirasto) julkaisu kevyen liikenteen väylien hoidon menetelmätiedosta käsittelee kevyen liikenteen väylien talvi- ja kesähoidon toimintaperiaatteita, vaihtoehtoisia menetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja. Talvihoidon toimintalinjojen mukaan kevyen liikenteen väylien hoitotaso on jaettu liikenteen määrän ja tarpeiden mukaan kahteen hoitoluokkaan K1 ja K2. Liikennetarpeen merkittävimmät tekijät ovat työ- ja koulumatkaliikenne, joukkoliikenteen palvelu sekä pyöräliikenteen tarpeet. Hoitoluokkaan K1 kuuluvat taajamissa ja sen läheisyydessä olevat väylät, joilla on paljon työ- ja koulumatkaliikennettä ja jotka johtavat joukkoliikenteen pysäkeille. Väylien korkea palvelutaso mahdollistaa säännöllisen ja turvallisen pyöräilyliikenteen, ja väylät hoidetaan ennen liikenteen alkamista. Käytännössä lähes kaikki maanteiden varsilla olevat kevyen liikenteen väylät kuuluvat hoitoluokkaan K1. Hoitoluokkaan K2 kuuluvat vähäliikenteiset, useimmiten tilapäistä päivittäistä liikennettä palvelevat väylät. Väylillä

on riittävä, pääosin kävelyliikennettä tyydyttävä palvelutaso. Talvihoidon laatuvaatimukset on esitetty oheisessa taulukossa.

Taulukko 3. Talvihoidon laatuvaatimukset kevyen liikenteen väylillä (Lähde: Tielaitos 1999).

Hoitoluokka	Laatuvaatimukset
K1	<ul style="list-style-type: none"> - Hoidetaan ennen liikenteen alkua - Päätien vieressä olevat väylät aurataan heti päätien jälkeen - Max. irtolumen syvyys sateen aikana 3 cm - Riittävä kitka pyöräilyyn ja kävelyyn - Toimenpideaika 2/4 h (liukkaudentorjunta/lumenpoisto) - Pyöräilyä haittaavat jyrkkäprofiiliset epätasaisuudet on poistettava viimeistään 12 h toimenpideajassa
K2	<ul style="list-style-type: none"> - Väylät hoidetaan vilkkaiden väylien jälkeen - Max. irtolumen syvyys sateen aikana 4 cm - Toimenpideaika 4/6 h (liukkaudentorjunta/lumenpoisto) - Pyöräilyä haittaavat jyrkkäprofiiliset epätasaisuudet on poistettava viimeistään 1 vrk:n toimenpideajassa

Laatuvaatimukset ovat voimassa koko väylän leveydeltä, kuitenkin siten, että 2,5 m leveyden ylittävä väylän osa voidaan käyttää tilapäisenä lumitilana. Laatuvaatimukset ovat voimassa klo 6.00 - 22.00 välisenä aikana, ellei paikallisesti liikenteen tarve huomioon ottaen muuta sovita. Voimassaoloajan ulkopuolella väylän keskimääräinen lumisyvyys ei saa olla suurempi kuin 5 cm. Hiekoitus tehdään kelin ja olosuhteiden mukaan koko väylälle tai vain erityiskohteisiin, kuten jyrkkiin mäkiin, portaisiin ja pysäkeille. Kaava-alueella hiekoitetaan koko kevyen liikenteen väylän leveys ja kiinnitetään erityistä huomiota myös suojateiden hiekoitukseen. Kaava-alueen ulkopuolella kevyen liikenteen väylillä, joilla on päivittäin liikennettä, jota hiekoitus haittaa, voidaan erikseen sopia jättää 2 metriä ylittävä väylän leveys ulkoreunasta hiekoittamatta.

Väylien kesähoidolla kevyen liikenteen väylät pidetään viihtyisinä ja turvallisina. Kesähoitoon kuuluvat muun muassa liikennemerkkien hoito, tiemerkitöiden hoito, puhtaanapito, viheralueiden hoito, rakenteiden ja laitteiden hoito sekä päällysteen reunan täyttö.

5.6 Toteuttamisohjelma

5.6.1 Suunnitelmakartat ja hankelistat

Suunnitelmakartat taajamittain sekä hankelistat kevyen liikenteen väylä- ja ulkoilureititarpeista ovat raportin liitteenä. Lisäksi on laadittu kartta koko Nurmijärven alueesta, jossa näkyvät myös seudulliset yhteystarpeet.

Hankkeet on jaoteltu kolmeen kiireellisyysluokkaan ja niiden kustannukset laskettu RAPAL:in hankeosahinnaston avulla (MAKU 138,8; 2000=100). Kustannuksiin vaikuttavat mm. perustamisolosuhteet, väylän leveys ja tyyppi, laatu, pintamateriaali sekä valaistus. Hankeosalaskenta on tarkoitettu hankesuunnittelun apuvälineeksi hankkeiden väliseen kustannusvertailuun. Hankeosahinnaston yksikköhintoja on lisäksi tarkennettu asiantuntija-arvioiden perusteella. Kustannusarvioihin sisältyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeiden mahdollisessa myöhemässä ohjelmoinnissa ja kustannusarvioita on tarkennettava jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kaiken kaikkiaan kevyen liikenteen väylähankkeita on Nurmijärven kunnan alueella yhteensä 42 kpl ja niiden yhteenlaskettu kustannusarvio on 11,4 M€. Näistä 21 kpl on kiireellisyysluokassa I tai I-II, 13 kpl luokassa II tai II-III ja 8 kpl luokassa III. Ulkoilureittihankkeita on esitetty yhteensä 46 kpl ja niiden yhteenlaskettu kustannusarvio on 5,2 M€. Hankkeista 7 kpl on kiireellisyysluokassa I tai I-II, 15 kpl luokassa II tai II-III ja 24 kiireellisyysluokassa III.

Kunnan esittämistä kevyen liikenteen hankkeista 8 kpl on yhteneväisiä ELY:n hankekoirin kanssa ja nämä hankkeet ovat pääasiassa maanteiden varsille sijoituvia eri taajamien välisiä kevyen liikenteen yhteyksiä. ELY:ssä korkean prioriteetin hankkeena on esitetty Röykan alikulua maantielle 132 Röykan keskustan kohdalle, ja alikulku on esitetty myös kunnan hankelistassa. Klaukkalan ja Kirkonkylän välille on esitetty maakuntakaavassa olevan ulkoilureittiyhteyden sijasta kevyen liikenteen yhteyttä, joka voitaisiin perustaa tehdyn vesihuoltolinjan päälle.

Seuraavina ovat luettelot hankkeista toteuttajatahon mukaan jaoteltuina. Hankelistat kustannusarvioineen ovat myös raportin liitteenä. Hankkeiden toteutusjärjestys ja suunnitteluvaihto ovat yhteydessä uusien asuntoalueiden kaavoitukseen ja rakentamiseen, jolloin kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit toteutuvat tarpeen mukaan. Yhteystarpeina esitetyt väylät ja reitit edellyttävät tarkempaa suunnittelua ja niiden linjatukset ovat ohjeellisia.

Taulukko 4. Kevyen liikenteen hankkeet

Sijainti	Toimenpide-numero	Kohde	Lisätiedot sekä arvioitu toteutusvuosi (I luokan hankkeet)	Toteuttaja
Kirkonkylä	K1	Yhteystarve, Ojakkalantie	Jatketaan nykyistä kevyen liikenteen väylää	ELY/K
Kirkonkylä	K3	Ilvesvuoren alikulku	Hämeenlinnantien allitse. Moreeni /kallio. 2013.	ELY/K
Kirkonkylä	K11	Perttulantie	2013-2014	ELY/K
Kirkonkylä	K13	Helsingintie	Alikulku, Helsingintien - Perttulantien kiertoliittymän rakentamisen yhteydessä. Savi. 2016.	ELY/K
Kirkonkylä	K17	Yhteystarve, Rajamäelle	ELY:n hankekorissa A3. 2015.	ELY/K
Kirkonkylä	K18	Yhteystarve, Perttulaan	ELY:n hankekorissa B	ELY/K
Kirkonkylä	K19	Yhteystarve, Nukarille	ELY:n hankekorissa B	ELY/K
Herunen	K24	Palkkisillantie	Välille Herustentie - Takatie	ELY/K
Röykkä	K25	Lopentie	ELY:n hankekorissa B, jatkaa nykyistä väylää	ELY/K
Röykkä	K26	Lopentie, Risuusillantie - Ylikorventie	Alikulku. Karkea hietä. 2013.	ELY/K
Klaukkala	K29	Yhteystarve, Perttulaan	ELY:n hankekorissa A2 (alkuosa) ja B (loppuosa). 2014.	ELY/K
Klaukkala	K42	Metsäkylä	Kevyen liikenteen väylän yleissuunnitelma laaditaan vuonna 2010. ELY:n hankekorissa B.	ELY/K
Kirkonkylä	K2	Yhteystarve, Ojakkalantie- Ilvesvuori	Välillä Ojakkalantie- Ilvesmäki. Vaatii alkulun Hämeenlinnantielle. 2013.	K
Kirkonkylä	K4	Yhteystarve, Ilvesvuori - Palojoentie	Ilvesvuorelta etelään. 2013.	K
Kirkonkylä	K5	Ojakkalantie	Kevyen liikenteen väylä toisella puolella	K
Kirkonkylä	K6	Laidunkaaren jatke	Jatketaan nykyistä väylää Hämeenlinnantielle. 2012-2013.	K
Kirkonkylä	K8	Mahlamäentie- Kirstaantie	Myös katuyhteystarve. 2015.	K
Kirkonkylä	K9	Aleksis Kiven tie	Yhteys on tien toisella puolella. Sankarihaudat.	K
Kirkonkylä	K12	Kranuilankaari	Uusi katu, yhteys tulossa kadunrakentamisen yhteydessä. 2013-2014.	K
Kirkonkylä	K14	Sepäntie	Uusi katu, yhteys tulossa kadunrakentamisen yhteydessä. 2013-2014.	K
Rajamäki	K20	Kumpurantie - Suotie	Myös katuyhteystarve osalla matkaa.	K
Rajamäki	K21	Yhteystarve, Kijavantie-Rajamäentie	Vaatii alkulut rautatien ja Rajamäentien ali.	K
Rajamäki	K22	Matku, radan alitus	Alikulku. Vaikeat pohjaolosuhteet, tiivis ympäröivä maankäyttö. Maaperäkartalla savi.	K
Klaukkala	K30	Yhteystarve Klaukkala - Kirkonkylä	Linjaus vesihuoltolinjalla: alhaiset perustamiskustannukset. Maakuntakaavassa merkitty ulkoilureittiyhteystarpeena.	K
Klaukkala	K31	Klaukkalantie - Kirkkotie	Myös katuyhteystarve. 2016.	K
Klaukkala	K33	Pikimetsä	Uusi katuyhteys ja jkpp Järvihaantie - Järvihaantie. 2011-2014.	K
Klaukkala	K36	Tornimäentie	Uusi katuyhteys, Vanha Myllytie - Klaukkalantie	K
Klaukkala	K38	Havumäentien jatke	Liittyy Klaukkalan ohikulkutiehen. Vaikeat pohjaolosuhteet. 2013.	K
Klaukkala	K39	Luhtajoentie	Liittyy Klaukkalan ohikulkutiehen. Vaikeat pohjaolosuhteet. 2013.	K
Klaukkala	K40	Ajänituntie	Liittyy Klaukkalan ohikulkutiehen. Vaikeat pohjaolosuhteet.	K
Kirkonkylä	K10	Ratinkuja - Aleksis Kiven tie	Yhteys päiväkodille ja erityiskoululle	K/P
Kirkonkylä	K7	Kielovaarantie - Mt130	Yhteys bussipysäkeille asuntoalueelta.	P
Klaukkala	K34	Töyrypelto - Tielähti	Uusi katuyhteys ja puistoraitti, Töyrypelto - Tielähti	P/K
Kirkonkylä	K15	Raalantie	Alikulku. Savi.	
Kirkonkylä	K16	Rajamäentie	Alikulku. Savi. 2016.	
Rajamäki	K23	Rajamäentie, Länsikaari - Puistola	Alikulku. Savi.	
Röykkä	K27	Yhteystarve Sääksin tienhaaraan	ELY:n hankekorissa B, Kijavantie	
Perttula	K28	Lopentien alikulku	Alikulku. Savi. 2014.	
Klaukkala	K32	Klaukkalantie	Alikulku, Järvihaantie. Toteutetaan ETL-hankkeen yhteydessä. Savi. 2016.	
Klaukkala	K35	Klaukkalantie	Alikulku, Viertolantie. Savi	
Klaukkala	K37	Lahnuksentien alikulku	Alikulku. Savi.	
Klaukkala	K41	Luhtajoentien alikulku	Alikulku. Savi.	

Taulukko 5. Ulkoilureittihankkeet.

Sijainti	Toimenpide-numero	Kohde	Lisätiedot sekä arvioitu toteutusvuosi (1 luokan hankkeet)	Toteut-taja
Rajamäki	U14	Rajamäentie, Valta-akseli - Käpylänummi	Ulkoilureitin alikulku. Hiekka.	ELY/L
Rajamäki	U17	Rajamäentie, Hellaspolku - Kylänpää	Ulkoilureitin alikulku. Savi /hieno hietä.	ELY/L
Kirkonkylä	U6	Kyläjoen reitti	Kyläjoen varteen välille Sompionkuja - Puontila -	L
Kirkonkylä	U9	Yhteystarve Nukarille	Vantaanjoen vieressä	L
Rajamäki	U13	Valta- akseli- Tykkitorninmäki	Välillä Valta- akseli - Tykkitorninmäki.	L
Rajamäki	U21	Kiljavantie, Urheilualue -	Alikulku. Savi /hieno hietä.	L
Klaukkala	U32	Vanha Myllyranta	Välillä Laskettelumäki - Jokipalstatie	L
Klaukkala	U38	Isoniittu- Mäntysalo	Välillä Isoniittu - Mäntysalo. 2011-2012.	L
Klaukkala	U44	Yhteystarve, Klaukkala - Serena	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	L
Klaukkala	U45	Yhteystarve, Klaukkala -	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	L
Klaukkala	U46	Yhteystarve, Vihti - Espoo	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	L
Klaukkala	U31	Isonsuon reitti	Reitti Isonsuon ympäri, lisäksi pitkospuut	L/P
Kirkonkylä	U3	Nikkarinmäki	Välillä Nikkarinmäki - Koivikontie, toteutus 2011.	P
Kirkonkylä	U4	Kielovaarantie	Välillä Kielovaarantie - Mustakorventie	P
Kirkonkylä	U7	Pappilan reitti	Välillä Ojakkalantie - Sompionkuja, yhdistyy U5:een	P
Kirkonkylä	U8	Parkkimäki	Koulumatka. 2011.	P
Klaukkala	U33	Harjulanranta	Välillä Rapakiventie - Harjulanranta. Liito-oravia. 2011-2012.	P
Klaukkala	U35	Syrjälä	Välillä Syrjälän koulu - Laitamäki. 2015.	P
Klaukkala	U37	Ropakko	Välillä Kuntotie - Kotihiirentie, Urheilukeskuksessa	P
Klaukkala	U40	Yhteystarve, Ketunkallioon	Välillä Kirkkotie - Ketunkallio	P
Kirkonkylä	U1	Koivulan reitit	Välillä Väinölä - Raalantie - Seitsemän veljeksien reitti	P/L
Kirkonkylä	U2	Väinölä reitit	Välillä Väinöläntie - Laidunkaari	P/L
Kirkonkylä	U5	Kirkonkylän liikuntapuisto	Välillä Krannilantie - Suojalantie	P/L
Kirkonkylä	U10	Yhteystarve, Heinoja	Välillä Laidunkaari - Rajamäentie	
Kirkonkylä	U11	Yhteystarve Kirkonkylä - Tuusula	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	
Kirkonkylä	U12	Yhteystarve Kirkonkylä - Kiljavanummi - Rajamäki	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	
Rajamäki	U15	Hangonväylä, Käpylänummi - Ampumarata	Ulkoilureitin alikulku. Sora /hiekka.	
Rajamäki	U16	Kylänpää	Välillä Hellaspolku - Lehtimäki - Kylänpäänkaari	
Rajamäki	U18	Onnela		
Rajamäki	U19	Korkeakallio	Välillä Mikkolantie - Isokalliontie. Seitsemän veljeksien	
Rajamäki	U20	Mäenpää	Välillä Mutkapolku - Talmontie. 2013.	
Rajamäki	U22	Yhteystarve pohjoiseen		
Rajamäki	U23	Yhteystarve Rajamäki - Hyvinkää	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	
Rajamäki	U24	Yhteystarve Kiljavanummen ulkoilualueelle		
Herunen	U25	Yhteystarve, Herunen - Isokallio	Herusesta etelään, välille Ketunpesä - Isokallio, Pinninummi	
Röykkä	U26	Yhteystarve, Sääksin ympäri	Liittyy Kiljavanummen ulkoilureitistöön	
Röykkä	U27	Yhteystarve, Röykkä - Vaaksinjärvi		
Röykkä	U28	Yhteystarve, Kassakummuntie - Lopentie		
Röykkä	U29	Yhteystarve Vaaksin ympäri		
Röykkä	U30	Yhteystarve, Röykkä - Otalampi	Maakuntakaavassa, seudullisten hankkeiden kartalla	
Klaukkala	U34	Harjula, Kiilakiven puisto	Välillä Kuonomäentie - Vuolukiventie - Marmoritie.	
Klaukkala	U36	Yhteystarve, Syrjälä	Välillä Syrjälän koulu - Kuonomäentie	
Klaukkala	U39	Kirkkotie - Mäntysalo	Välillä Kirkkotie- Mäntysalo- Professorintie	
Klaukkala	U41	Kirkkotie	Alikulku. Savi.	
Klaukkala	U42	Lähtelä - Tiiranranta	Valkjärven eteläosan ympäri	
Klaukkala	U43	Toivola	Yhteydet asuinalueilta, rakennetaan maankäytön toteutumisen mukaan	

5.6.2 **Jatkotoimenpiteet**

Tämä suunnitelma toimii erityisesti kunnan työkaluna kevyen liikenteen hankkeiden ja ulkoilureittien toteutusvaiheen priorisoinnissa ja budjetoinnissa. Hankkeiden toteuttamisvastuut ovat pääosin kunnan teknisellä, puisto- ja liikuntatoimella sekä ELY-keskuksella. Hankkeiden vastuutahot on esitetty hankelistoilla. Hankkeiden toteuttamisjärjestys on niin ikään esitetty hankelistoilla ja se on määritelty kiireellisyysluokittain siten, että kiireellisyysluokan I hankkeet toteutetaan kärkihankkeina, jonka jälkeen toteutetaan kiireellisyysluokkien II ja III hankkeet.

Hankkeiden toteuttamiseksi tulisi laatia järjestelmällinen seurantaohjelma, jotta toteuttaminen ei viivästyisi ja se tapahtuisi määritellyn kiireellisyysluokituksen mukaisesti. Hankkeiden toteutumista voisi seurata jatkossa esimerkiksi kunnan liikenneturvallisuusryhmän kokousten yhteydessä tasaisin väliajoin. Tällöin saataisiin vuoropuhelua ELY-keskuksen kanssa kunnan näkökulmasta tärkeimpien hankkeiden toteuttamisen osalta, sillä ELY-keskus on nimetty yhdeksi liikenneturvallisuusryhmän toiminnan seurannasta vastaavaksi sidosryhmäksi. Samalla hankelistoja voisi päivittää tarpeen mukaan, merkitä jo valmistuneet hankkeet toteutetuiksi, lisätä mahdollisia uusia hanketarpeita listalle sekä päättää seuraavista ajankohtaisista hankkeista.

6. LÄHTEET

Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher-, ja piha-alueilla. (SuRaKu-projekti) 2005.

Kansallinen liikuntatutkimus 2005-2006 – Aikuisliikunta. Suomen Liikunta ja Urheilu, Suomen Kuntoliikuntaliitto, Nuori Suomi, Olympiakomitea ja Helsingin kaupunki. SLU:n julkaisusarja 5/06.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 – Aikuisliikunta. Suomen Liikunta ja Urheilu, Suomen Kuntoliikuntaliitto, Nuori Suomi, Olympiakomitea ja Helsingin kaupunki.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 – Lapset ja nuoret. Suomen Liikunta ja Urheilu, Suomen Kuntoliikuntaliitto, Nuori Suomi, Olympiakomitea ja Helsingin kaupunki.

Kevyen liikenteen suunnittelu. Tielaitos, 1998.

Kevyen liikenteen väylien hoito; menetelmätieto. TIEL 2230054. Tielaitos 1999.

Kevyen liikenteen väylät liikuntapaikkoina. Suunnittelu ja vuorovaikutus. Tiehallinnon selvityksiä 16/2005. Tiehallinto, 2005.

Klaukkalan retkeilypolut. Nurmijärven kunta, Ympäristölautakunta, Ympäristötutkimus Oy Metsätähti, 2004.

Klaukkalan ulkoilureitistön ja kevyen liikenteen väylästön kehittämissuunnitelma 2020. Nurmijärven kunta, 2005.

Kuntoreitti, opas kuntoreittien suunnittelijoille, rakentajille ja hoitajille. Rautiainen, Anne. Rakennusalan kustantajat RAK.

Liikunta-, luonto- ja retkeilysuunnitelma. Nurmijärven kunta. 2010.

Nurmijärven kunnan internet-sivut, www.nurmijarvi.fi

Tierekisteri. Liikennevirasto.

Ulkoilureitti, opas ulkoilureittien suunnittelijoille, rakentajille ja hoitajille. Karjalainen, Eeva. Verhe, Irma. Rakennusalan kustantajat RAK, Suomen latu ry. 1995

Uudenmaan maakuntakaava 2007 ja selostus (Uudenmaan liiton julkaisu A17 – 2007)

Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 04-05.

7. LIITTEET

Liite 1. Sivistystoimen yksiköt /Nurmijärven kunta

Liite 2. Ulkoilureittien tyypipoikkileikkaukset

Suunnitelmakartat:

Liite 3. Kirkonkylä

Liite 4. Klaukkala

Liite 5. Rajämäki

Liite 6. Herunen

Liite 7. Röykkä

Liite 8. Perttula

Liite 9. Nurmijärvi (seudulliset hankkeet)

Hankelistat:

Liite 10. Kevyen liikenteen hankkeet

Liite 11. Ulkoilureittihankkeet